

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemati velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (insertate) vsprejema upravnništvo in ekspedicijski
„Katol. Tiskarna“, Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, ne frankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 281.

V Ljubljani, v petek 7. decembra 1894.

Letnik XXII

Prevlada papežev v srednjem veku.

Eden največjih in najstarejših bojov med papeštvom in cesarstvom se je bil med Gregorjem VII. in Henrikom IV. Imenuje se navadno boj za investituro. V enajstem stoletju so bile razmere za cerkev zelo žalostne. Cerkveni knezi, katere so kralji in cesarji prav bogato obdarovali s posestvi, da so imeli na njih zaslobo proti posvetnim velikašem, so bili navadno imenovani od kraljev. To še ni bilo nič napačnega, če bi se imenovali vredni možje. Navadno se je pa zgodilo, da so hoteli imeti kralji na škofovskih stolicah osebe, ki bi jih podpirali zoper velikaše, drugače se pa popolnoma pokorili njihovi volji. Prišlo je še slabše. Knezi so rabili za vedne vojske denarje. Zato so prav nesramno prodajali škofije in cerkvene ustanove tistemu, ki je več dal. Dvorni lizuni in nepravneži so imeli pogosto najvažnejšo besedo pri imenovanju cerkvenih dostojanstvenikov. To se je najhuje godilo ravno pod Henrikom IV. Na ta način je cerkev dobila služabnike, ki so bili za vse drugo bolj vneti, kot za čast božjo in sveto cerkev. Ker so po knezovi milosti dobili beneficije, so bili popolnoma odvisni od njih. Njihovih napak si niso upali grajati niti revežev braniti proti njihovi samovolji. Sami so bili navadno že poprej oženjeni, pa tudi potem niso vzgledno živeli. Knezi so tudi sami podeljevali cerkvene časti. Ko je bil kdo imenovan, mu je knez izročil pastirsko palico in prstan. S tem je dobil škofovsko pravico. Zdelo se je torej, da je glavna stvar investitura, tako so imenovali zročenje prstana in palice, ne pa posvečenje. Cerkev je bila v najhujših verigah, bila je sužnja države.

Tu se usmili Gospod svoje neveste in ji pošlje moža, ki ji je z njegovo pomočjo priboril duhovnost in neodvisnost. Ta mož božje previdnosti je Gregor VII. tesarjev sin iz Savone. Boriti se mu je bilo zoper človeške strasti, državno oblast in zoper slabe duhovnike. Ni imel drugega orožja kot zaupanje na Boga.

Gregor je spoznal, da cerkev mora biti svobodna, zato se mora odpraviti investitura po lajkah, da bodo zopet veljale zmožnosti, ne pa kraljeva milost. Da se bodo pa mogli duhovniki popolnoma posvetiti svojemu poklicu, morajo biti neoženjeni. Če ne bi bil Gregor zmagal s temi načeli, bi postale cerkvene časti dedne, duhovstvo kasta, uvedel bi se caesarisem, kot se je na vzhodu. Krščanstvo bi hiral in se ne bi moglo upirati islamu, kateri bi tudi v Evropi zbrisal sledove krščanstva, kakor jih je v Aziji in Afriki. Menih Hildebrand je bil l. 1073 izvoljen za papeža. Svoje nazore, ki so že na prejšnje papeže vplivali, je začel izvrševati. Seveda je bil prepričan z državno oblastjo neizogiben. Na Nemškem je vladal takrat Henrik IV. Prejel je veliko talentov, katere so pa njegove strasti zamorile. Vladal je tako, kakor da bi bil le zato kralj, da bi mogel streči svojim strastem. Njegovo življenje je bilo na najnižji stopnji. Ta vladar je za svoje življenje rabil tudi denarja. Zato je prodajal cerkvene časti na najbolj ne vredne može.

V marcu l. 1074. je prepovedal Gregor duhovnikom, ki so po simoniji dobili cerkvene službe, ali ki so živeli nenravno, izvrševati cerkvena opravila. To je bilo vpitja proti Gregorju! Imenovali so ga krivoverca, ki hoče s silo ljudi prisiliti na zemlji angeljsko živeti. Leta 1075. je bila prepovedana investitura po lajkah. Gregor je vedel, da

iz tega izvirajo vse nesreče, ki so zadele sv. cerkev. Zato je hotel zlo s korenino izrjaviti. In res je zadel v sršenovo gnezdo. Papež je Henrikmu že prej pisal in ga očetovsko opominjal, naj odpusti svoje slabe svetovalce. Kralj je obljubil, pa storil ni. Ko je pa zvedel, da je investitura prepovedana, je bil ves divji. Papeževe poslanca je izgnal iz Nemčije. Sklical je cerkveni zborček v Worms in je odstavil po svojih kreaturah Gregorija. Nato ga je papež izobčil t. j. kot vrhovni poglavar sv. cerkve je odločil, da Henrik ne spada več v cerkveno družbo. Po tedanjih postavah Nemške, pa izobčenec ni mogel biti kralj. Zato so bili podložni ipso facto odvezani prisega. Henrik je kmalu čutil moč izobčenja. Vse ga je začelo zapuščati. Sedaj ni bilo druge pomoči, kot sprijazniti se s papežem. Henrik je šel v Kanoso in tam delal pokoro. Ta pokora ni bila poniževalna, niti ni takrat obledela zvezda nemškega cesarstva. Teodozij je tudi delal pokoro in to ni zmanjšalo njegove slave. Dobro opomni protestant Leo: Če je slava cesarstva obledela pod Henrikom IV., se to ni zgodilo vsled kraljeve pokore v Kanossi, temveč zavoljo pregreh in nesramnosti, ki so ga spravile v Kanasso, in breznačajnosti, s katero je prelomil tam storjene obljube. Henrik torej ni držal prisega. Nadaljeval je boj in hotel papeža uničiti. Gregor pa je vstrajal tudi v največji nesreči zvest svojim načelom. Niti prijatelju, niti sovražniku ni odjenjal za las. Henrik mu je sicer ponujal spravo, če bi žrtvoval prostost cerkve, a tega ni hotel storiti. Gregor je vedel, da bi ga proslavljali, če bi godil človeškemu strastem. On se jim pa ni vdal, za resnico se je boril celo svoje življenje in za resnico je umrl. Zato pravi celo Gregorovius, ki gotovo ni preveč prijazen papežem: Mnihova zmaga brez orožja zasluži večje

LISTEK

Pismo s Štajarskega.

Na Štajarskem, 5. grudnia.

Gospod urednik!

Starka zima je z ozeblimi nogami ob bergljah prikljukala v deželo. Polje in log, dol in hrib, ravan in breg, vso naravo je zagrnila z belim plaščem. Pa hladna vam je starka in mrzla. Ledeno sope, in kamor dahne, otrpne vse mrzloti. Le nekaj ne more ta starka. Obladiti ne more razvnetih človeških glav, zanesti ne more zime v razgretga človeškega duha. Da bi to mogla, stavim, da bi tudi vročerni potomci Arpadovih podložnikov sodili sedaj hladneje in trezneje. Tako pa se uprav v tem mrzlem času toliko raznemajo, da se človek strmeč vpraša, je li to še zdrava vročina, ki jim je stopila v glave, ali pa je že izraz dušne bolezni. Seveda tudi imajo v svoji sredi pravega kalefaktora, iz katerega kar švigajo na vse strani žarki duševne toplote in gorkosti. Ta kalefakter je generalni agent za brizgalnice Franc Košut. Kakor triumfator potuje ta veliki sin velikega očeta po deželi, pa ne za to, da bi ponujal brizgalnice in gasil, kar se je vnelo, temveč da bi netil in požigal. In ogerska državna brizgalnica ne more ugasiti tega opasnega in hkrati za celo državo sramotnega ognja. Ne da bi se mu delale ovire, polaga ta intrigant seme, katero je pred

leti zasejal njegov oče, koje je pa ugonobila časov sila, iznova v zemljo in obljublja, da je hoče gojiti, kolikor je v njegovih močeh. Hkrati pa zatrjuje, da ne bo nikdar prestopil okvira temeljnih državnih zakonov, in v potrdilo svojih besed povzdiga polno čašo in napiva konstitucionalnemu kralju. Kaj menite, gospod urednik, ali se ob taki ironiji bogovi v Olimpu ne smejejo v pest?

Tostran Litve pa se nekaj bolj javlja vpliv zimske mrzloti. Vsaj v našem parlamentu je delo nekam čisto zamrznilo. Poslanci se menda boje zime, zato pa rajše obsedajo doma za pečjo ali pa običajo v kuloarjih, kakor da bi se udeleževali zborničnih sej. In kar se dostaje volilne reforme, smo srečno zopet tam, kjer smo bili pred letom. Sedaj je parlamentarni odsek dobil celo stvar v preresetavanje. Morebiti pa se vladi, čeprav ji gre že precej za nohte, post tot discrimina rerum na vse zadnje še celo posreči zvariti kako preosnovo v „okviru dane izjave“. Izvestno je, da bo ta preosnova v „okviru dane izjave“ pravi vzor pravičnega volilnega reda, s katerim se bomo lahko pokazali svetu. Pričakovati je celo, da bode parlament v svoji znani liberalnosti naklonil volilno pravico tudi nežnemu spolu ker nedvomno pripada državo vzdržujočim življenjem.

Kakor ima vsaka stvar svojo dobro in slabo stran, ima tudi zima lepe vrline. Nekaterniki jo zbog teh vrlin imajo bolj v čislih ko pomlad ali

poletje ali pa jesen. Saj le zima podaja snov za kepe, katere je tako lepo videti, ako zalučene obsedijo drugemu na hrbtu ali še bolje za vratom, le ona podaja tvarino, iz katere nepoboljšljivi fantički z neiztrpno vstrajnostjo zidajo debeloglave snegaste dedce, da jim potem z velikim krikom in grohotom odbijajo ud za ud s slabega telesa. Le zima utrja led, po katerem se meščani drsajo tako radi, le ona dela tir, po kojem na lahnih saneh drči bogataš oblastno kazoč zvedavemu svetu svojo novo zimsko garnituro in blestečo konjsko opravo. Tako se je tudi marsikak Kitajec, ko se mu je po leti vsled pekoče vročine pretakal pot po obrazu, tolažil s tem, da se bo po zimi bolje zabaval, ko ne bo take sparine. No, sedaj pa ima! Zalostno maje s kito, ker so se mu izjalovile njegove nade. Zima je sicer že tukaj, a v njenem spremstvu je bore malo zabavnega, pač pa so ž njo prišli Japonci. In ti nameravajo Kitajcem temeljito dokazati, da so še vedno Kitajci. — Razun te je še neka druga ne-zgoda zadela Kitajce. Njihova mlada carica je preminola na jako tragokomičen način. Nemara pa je ta carica bila emancipantinja ter se je postavila po robu proti svojemu cesarskemu soprogu „sinu nebes“. Dva kontrasta sta si potemtakem stala nasproti, na jedni strani moška samozavest in moč, na drugi pa ženska trmoglavost in pogumnost. Ker tu ni imela „šlapa“ vloge posredovalke, je naravno, da je propal slabši kontrast. Da je to posledica naravnih

občudovanje sveta, kot vse zmage Aleksandrove, Caesarjeve ali Napoleonove. Vojske, katere so imeli papeži v srednjem veku, se niso bile s svin-
cem ali železom, ampak z moralno silo. To sred-
stvo povzdiguje srednji vek nad naš čas. Napoleon
je v primeri z Gregorjem surov barbar.

Gregor VII. je umrl, ne pa njegova ideja. Gi-
banje, ki ga je provzročil, se ni dalo z nobenim
orožjem več zatreti. Zastoj se je boril proti njemu
Henrik IV. do konca svojega nesrečnega življenja,
zastoj se mu je upiral Henrik V. Duh, kateri je
navduševal neustrašne borilce, je bil duh resnice,
duh krščanstva, zato nepremagljiv. To je spoznal
tudi Henrik V., ki je v wormske koncordatu
priznal cerkvi njene pravice.

Če torej meni g. Luka Svetec, da je Gregor
začel boj za samostojnost cerkve in je s tem rešil
pravo krščansko kulturo in kristjansko družbo,
potem ima popolnoma prav. Če pa razlaga ime-
novano vojsko iz gospodaželnosti papežev, je to
historična laž.

Državni zbor.

Dunaj, 6. decembra.

Volilna reforma.

Včeraj je odsek za volilno reformo imel zopet
sejo, ki je pokazala, da je pač malo upanja, da bi
koalicija sklenila volilno reformo. Vedno jasneje je,
da so liberalci največji nasprotniki kake korenitejšje
reforme. Konservativci prihajajo s predlogi, s kate-
rimi bi se odpravile sedanje krivice volilnega reda.
Liberalci se najbolj upirajo, da bi se uvrstili mali
posestniki in obrtniki v mestno ali kmetijsko volilno
skupino in bi jih radi stlačili mej delavce.

Poslanec Klun je izrazil naravnost svoje mnenje,
da je malo upanja, da bi odsekovo delovanje do-
seglo kak uspeh. Gotovo bode velik del krivde zadel
odsek, ako se ničesa ne doseže. Kriva bode pa tudi
vlada, ker ni prišla z nobeno predlogo. Njena načela
so skoro vse stranke bile splošno odobrile. Da je iz-
delala predlogo na podlagi teh načel, in ozirajoč se
na pravico, bi se jej nobena stranka ne upala ustav-
ljati. Če bi se ustavljala, bi pri apelaciji na narod
vlada dobila zanesljivejšo večino kot je koalicija.
Govornik je načelno za občno neposredno volilno
pravico, ker varuje narod pred terorizmom v verskem
in narodnem oziru, kakor vidimo v Nemčiji. Pri taki
volilni sistemi ne morejo nenaravne večine manjšin
pritiskati, kot se godi sedaj. Za Rutovskega predlog
on ne more biti, ker se ne ozira na interese volilcev
in male posestnike in obrtnike vrže z delavci v jeden
koš, dasi nimajo ž njimi skupnih koristij. Nova ku-
rija bi tudi bila v škodo kmetijskemu prebivalstvu,
kajti ž njo bi se le pomnožilo število mestnih za-
stopnikov. On bi bil za osnovo delavskih oddelkov
pri obrtnih zbornicah z volilno pravico, ker se s tem
organizuje delavski stan. Seveda bi se morale ob
jednem uvesti druge reforme, da tudi še drugi ljudski
sloji pridobé volilno pravico, ob jednem bi se mo-

ralo pomnožiti število kmetijskih poslancev, da bi
kmetje ne bili preslabo zastopani. On je zatorej za
Dipaulljev predlog, za katerega se morda zbornica
pridobi, če se nekoliko spremeni.

Prade je za občno volilno pravico, samo da
se izključijo tisti, ki čitati ne znajo.

Poslanec dr. Bauer je proti temu, da se manjši
davkoplačevalci bi uvrstili v kurijo kmetijskih občin,
ker so prav za prav le dninarji.

Morsey je proti občni volilni pravici z ozi-
rom na razmere v Avstriji. Sicer pa občna volilna
pravica ne ovira največje korupcije, kar se vidi v
Franciji in Italiji. Govornik je proti vladnim načel-
lom, ki so se obnovili v Rutovskega predlogu. Ve-
liki volilni okraji, ki obsegajo po cele kronovine, se
ne vjemajo s pravično volilno sistemo. Kako se bodo
prav orijentirali ljudje, ki se ne pečajo dosti s po-
litiko. Tak kandidat bi ne mogel zastopati vseh raz-
ličnih interesov. Voljen bi bil kak socialista, ker so
socialisti dobro organizovani. On ž zaradi tega ni
za to, da bi mali davkoplačevalci volili z delavci,
ker bi po novi davčni reformi mnogi sedanji volilci
prišli vsled ponižanja davka v to kurijo, kamor pa
ne spadajo po svojih koristih in svojem mišljenju.
On ni za to, da bi se tistim dala volilna pravica,
ki so dovršili kako višjo šolo, kako gimnazijo, realko,
obratno in trgovsko šolo. Taki ljudje naj gledajo, da
dobé primerno mesto, da bodo imeli volilno pravico.
Tako pa dobimo v tem duševnem proletarijatu le
dobre socialne agitatorje. Govornik je proti delavski
kuriji, katere se veselé le socialni demokratje.
Ljubši bi mu bila občna volilna pravica. On je za
delavske oddelke pri trgovskih zbornicah, ločitev tr-
govskih in obrtnih zbornic in za osnovo poljedel-
skih zbornic v smislu Dipaulijevega predloga. Pri
poljedelskih delavcih pa vprašanje o volilni pravici
ni tako nujno, kakor pri industrijskih. Pri postavni
organizaciji delavcev se je pa le preveč pozabljalo
na vpliv cerkve. V Nemčiji so delavska društva bolj
na verski podlagi, nego v Avstriji. Govornik upa,
da se vprašanje o volilni pravici reši v korist
Avstrije.

Poslanec Kirschner je za posebno delavsko
kurijo, v katero naj se uvrsté mali davkoplačevalci.

Uradniške plače.

Budgetni odsek je sklenil resolucijo, s katero
se vlada pozivlje, da predloži predlogo o vrenjenju
uradniških plač in da se uradnikom najnižjih činov-
nih razredov za leto 1895 dovolijo draginske pri-
klade.

Narodno-gospodarski odsek.

Z Dunaja, 30. nov.

Draginja mesa na Dunaju.

(Konec.)

Bojim se že, da sem č. bralce že z obilnimi
številkami utrudil. Dovoljeno pa mi bodi le še par
številke navesti, saj prav te najjasnije pobijajo naše

sovražnike, ki očitajo avstrijskim živinorejcem, da
ne zmorejo oskrbeti domačih velikih mest z mesom.

Pomnožila se je naša goved in sicer:

V l. 1850, naštel se je le 5.126.136 glav goveje živine

1890, " se je pa že 8.643.936 " " "

1850, " " " 2.156.560 " prašičev "

1890, " " " 3.549.700 " " "

Odločno je torej nasprotnikov obdolženje za-
vrneno po gospodarskem odseku držav. zbora in vse
kje drugod je treba iskati vzroka, če so cene mesu
na Dunaju visoke. Zakaj pa magistrat ne posnema
buda peštanskega, ki je kaj naglo rešil vprašanje
draginje mesa v Buda-Pešti in ni veliko študiral in
z rokovnicami tipal, ampak z krepko roko posegel v
sršenovo gnezdo ter v malo dneh razbil obroč (ring)
velikih živinskih trgovcev in velikih mesarjev. Na-
pravil je svoje mestne mesnice, pa ni mu bilo treba
otvoriti jih, ker med tem so gospodje spekulanti pre-
mislili se in so znižali ceno mesu za toliko, kolikor
je magistrat zahteval, in kakor Damoklejev meč visi
nad njim sklep magistrata, ki ima takoj stopiti v
veljavo, kakor hitro bi ponovili ti možakarji svoj
manever.

Tako naj bi dunajski magistrat postopal in od-
pravil z naredbo krivičen način kupovanja živine, ki
se kupuje z odbitnimi odstotki, ki znašajo skoro 48
od sto, tako da je živinorejec povsem izročen na
milost in nemilost prekanjenih kupcev, in konec bo
draginji mesa. Dunajčanje pa naj bi tudi malce bolj
zadovoljevali se s hrano močnatih jedij in sočivja in
tarnjanja o draginji bo potem manj.

Kmetijski odsek pa je dobil nalog, da prouči
vse, karkoli bi zamoglo avstrijsko živinorejo še zbolj-
šati in povzdigniti oziroma pomnožiti, da bo ona
zamogla povsem zadovoljiti ne le domače mesne
trge in potrebe, ampak vedno več lepe pitane
živine izvaževati v tujino ter s tem povišati blago-
stanje našega kmetijstva ob enem pa blagostanje
cele države. Pododsek, v kojega je izvoljen tudi po-
ročevalec teh vrstic, je že pričel svoje delo, o kate-
rem bom svojedobno č. bralcem Slovenčevim poročal.

—č.

Politični pregled.

V Ljubljani, 7. decembra.

Domovinski zakon. Tudi mesto Brno se
je oglasilo proti novemu domovinskemu zakonu. Brn-
čani hočejo, da se naj vsaj deset oziroma petnajst
let neprestanega bivanja v kakem kraju zahteva za
pridobitev domovinske pravice. Pa še v tem slučaju
naj se naveže na take pogoje, da velika mesta ne
bodo imela škode. Preskrbovanje ubogih naj pa
vzame dežela namesto občin. Dokler kmetijske občine
skrbijo za uboge, ki so v mestih zgubili mlada lela
in svoje moči, je prav liberalcem, a ko bi pa mo-
rala to dolžnost prevzeti mesta, je pa nakrat krik
in breme se hoče izvaliti na deželo. V kratkem se
baje na Dunaj skliče shod odposlancev avstrijskih

zakonov, pričala je tudi zaušnica, ki je nesrečni
upornici nakrat sedela za ušesom. Hu, kako to stresi
človeka, ki ima le količkaj smisla za pravico in
prostost! Da bi le bile ženske emancipantije bolj
organizovane! S podvojenimi močmi bi se zakadile
v vsakega kratega nasilnika, ki se drzne teptati njih
pravice zajamčene jim v naravnem pravu.

Kaj ne, gospod urednik, da še vedno ogrinja
megla s svojim zaščitnim okriljem belo Ljubljano?
To je jedna izmed tistih vrlin, s katerimi se more
mesto ponášati pred svetom, da konkurirati celo
z Londonom. Megla je mestu tudi vedno zvesta.
Marsikdo se mu je že izneveril, marsikaj se mu
je dalo in vzelo, le megla je ista ostala. Tako so
se odstranili stari slovensko-nemški ulični napisi
in na stene pribili novi, a ista megla bode kakor
prejšnje zagrinjala tudi te napise, da jih tujec ne
bo mogel brati. Preteklo poletje sem potoval po
Kranjski. Že dolgo sem se v duhu veselil tistega
trenutka, ko bom s kakšne višine mogel gledati
na metropolo vsega slovenstva. Kako se bo takrat
povzdignil moj duh, kako slovesna čustva se bodo
porajala v moji duši! Kolikor največ premorem
pesniškega duha, vzela sem ga s seboj za to po-
tovanje. Takoj drugi dan po prihodu v Ljubljano
se na vse zgodaj napotim na Rožnik. Dospevši na
vrh, se ozrem proti mestu. A glej! Vse kakor
megleno morje! Zdaj se pa vzdigni v to goščobo,
če moreš, čeprav se ti pegaz pokori kakor najbolj
pohlevno kljuse!

Vidite, gospod urednik, da je to bil eden iz-
med vzrokov, zakaj se nisem udeležil shoda za-
upnih mož v Ljubljani. Kaj, ko bi se bila tedaj
takšna megla vlačila po ozračju! Kako bi se bil
povzdignil do tistega visokega obzorja, kako bi
bil splezal na tisto eterično-vzneseno stališče, s
katerega so se motrile vse stvari, ko bi me megla
tiščala k tlom? Liberalne, naprednjaške duše, da,
to je kaj drugega. Te se vam lahko kakor pero
vzdignejo, in čim gošče je zgoraj, tem ljubše. A
kako moja revna in sebična klerikalna duša?!
—h—c.

Knjige družbe sv. Mohorja za leto 1895.

(Dalje.)

II. Krščansko devišstvo. Nauki, vzgledi in mo-
litve za dekleta. Spisal Anton Martin Slomšek, bivši
knez in škof lavantinski. Novi izdala in založila
družba sv. Mohorja v Celovcu.

Lani se je bila družba sv. Mohorja prikupila
vzlasti slovenskim mladeničem, ko jim je podala
krasni molitvenik „Življenja srečen pot“. Letos se pa
je slovenskim dekletom s „Krščanskim devištvom“
nič manj, mislimo: še bolj.

Slomšek, nepresegljivi Slomšek, je pisatelj, in
vrli Mih. Lendovšek je urednik tudi tega molitve-
nika, katerega vidiš sedaj že v devetem natisu.
(Prvi natisek „Krščanskega devišstva“ je prišel mej
ljudi leta 1834).

O Slomšku, nenadomestljivem narodnem pisa-
telju, se je že dosti pisalo, kakor zasluži, po-
hvalno.

O M. Lendovšku, neutrudljivem uredniku, se
je takisto že pisalo mnogo — priznavalno.

Kaj bi mi dodali? Knjižica „Krščansko de-
vištvo“ je polna zlatih resnic, ima pravilen čist
jezik, ima lično zunanjo obliko — kaj hočeš s tako
knjigo, kakor hvaliti in zopet hvaliti. Knjižica „Krš-
čansko devišstvo“ gre lahko ponosno vstrie z „Živ-
ljenja srečnim potom“, morda gre lahko še bolj po-
nosno:

Lep, prirčen je „Življenja srečen pot“. Če
smemo primerjati: lepše, prirčnejše je „Krščansko
devišstvo“.

„Reči smemo“, pravi urednik v predgovoru,
„da so vas, krščanske device, oni (Slomšek) v svo-
jem očetovskem srcu nosili celo preje in menda še
globokeje, nego mladeniče, in zato posebno goreče
skrbeli za vaše zveličanje“. In pa to je pač tudi
res, da se ženskemu srcu, ki je že od narave nežno
in nagnjeno bolj k pobožnosti, da govoriti nežnejše,
prirčnejše o pobožnosti.

Tudi g. urednik je hotel letos več storiti. In
je tudi lepo storil: Prvi del je dokaj pomnožil.
„Zgodilo se je to“, pravi v „končnih opazkah ured-
ništva“, „iz posebnega namena, naj bi knjižica po-
dajala vrlim slovenskim devicam nekako celotno vo-
dilo deviškega in krščansko-popolnega življenja. Do-

mest, da se posvetuje o vredenju domovinske pravice. Ugovarjali bodo seveda vladni predlogi.

Cehi in Poljaki. Čehi se potegujejo za to, da se osnuje češka gimnazija v Misteku v Sleziji. „Narodni Listy“ so potrebo te gimnazije naglašali s tem, da bode varovala Čehe proti popoljčenju. To je mej Poljaki vzbudilo veliko nevoljo in gotovo je, da se bodo z Nemci vred upirali osnovi te gimnazije. „Reforma“ pozivlje Poljake, da naj vse sile napno proti počehovanju Slezije. Tega prepra se pa pač najbolj veselje Nemci, ki bodo v Sleziji še dolgo gospodovali, ako se bodo Slovani prepirali. Konec vsega tega bode, da Poljaki ne dobé gimnazije v Teschenu, ker so proti nji Čehi, češ, da bi se ž njo popoljševalo, in Čehi pa ne v Misteku, ker se jej upirajo Poljaki. Zares slabo uslugo so storili Mladočehi šleškimi Slovanom s tem, da so zastran šleškega vprašanja mej Čehe in Poljake zasejali razpor.

Civilni zakon nu Ogerskem. Nekateri časopisi pišejo, da ogerska vladna stranka že za civilni zakon jako hladno postaje. Gospodom je le na tem, da si sicer moč obdrže. Zato bi baje še bili veseli, če se cerkveno-politična podloge ne potrdijo in odstopi Wekerle. Nova vlada bi ne bila vezana več nacerkveno-politične predloge. Sedaj bi se liberalci več ne ustavljali, ako se pokliče na krmilo ban Kuhen Hedervary, ali pa kedo drugi. Po našem mnenju je pa taka sodba o položaju vsekako malo preoptimistična. Tudi pred zadnjo ministersko krizo so se širile podobne govorice, a ko je Wekerle dal ostavko, so pa bili vsi liberalci jedini. S silo so v ministerstvu obdržali celo kroni nepriljubljenega Szilagyja. Kedo ve, ko bi sedaj kaj podobnega ne vprizorili.

Nemški kazenski zakon se bode poostril v tem smislu, da se bodo kaznovali tisti, ki hudodelstva proslavljajo in opravičujejo. Poostrila se bode kazen za tiste, ki vojake zapeljujejo, ako se s tem namerava napraviti kak državni preurat. Kaznovan bode nadalje vsak, ki preti s kakeršnim koli hudodelstvom. Kaznovali se bodo vsi, ki napadajo in ponižujejo vero, državo, rodbino, zakon in lastnino na občno nevaren način. Častniki in podčastniki zgube svoj čin, ako bi bili na dopustu kaznovani zaradi upora proti državni oblasti ali hudodelstva proti javnemu redu. Nadalje se bodo kaznovale po posebnem paragrafu zarote proti državnemu redu. Vse te določbe bodo močno ovirale delovanje socijalne demokracije.

Grof Eulenburg je hotel baje odpraviti občno volilno pravico v Nemčiji in je zaradi tega bil prišel v navskrižje s Caprivijem. Eulenburg je priporočal, da bi vsi nemški vladarji oklenili, da odpravijo občno volilno pravico, ne da bi kaj vprašali državni zbor. Za ta nasvet pa ni bil cesar pa tudi ne drugi nemški vladarji. Socijalnih demokratov bi ne uničili, temveč le še pomnožili bi jih. Vsi ljudje ki bi zgubili volilno pravico, bi se sklenili socijalno-

demokratske stranke in postala bi resno nevarna zunaj parlamenta. V Belgiji tudi niso po poprejenjem volilnem redu mogli socijalni demokrati spraviti nobenega svojca v zbor, toda to jih ni oviralo, da bi ne bili dobili moči v deželi. Izsilili so si celo občno volilno pravico.

Cerkveni letopis.

Poskus zjedinenja istočne cerkve z zapadno.

III.

Ko je Velikorusom vladal knez Ivan IV. ali Grozni, bila je njegova vlada v veliki stiski, Tartari in Poljaki so morili v deželi. Ivan piše papežu Gregoriju XIII., naj posreduje pri Poljaki. Papež to stori ter pošlje svojega poslanika v Moskvo l. 1381. Le-ta doseže za Ivana častno premirje, toda Ivan je ostal prejšnji trinog in avtokrat, kateremu so se klanjali plemenitaši in škofje.

Leta 1588 za časa Feodora je prišel v Moskvo carjigrajski patrijarh Jeremija, katerega pridobi z denarjem, da je Velikorusom dovolil samostojen patrijarhat v Moskvi, ki se je popolnem ločil od Rima in Carjagrada. Moskovski patrijarhi so s časom postajali ponosnejši ter skušali, da se otresejo carske oblasti v cerkvenih rečeh. To je trajalo do carja Petra Velikega, kateri je pričel kruto preganjati katoličane, dasi se je laskal rimskemu papežu.

Leta 1719 ukaže Peter na vrata katol. cerkve v Moskvi pribiti ukaz, s katerim je iztiril jezuite iz vse svoje države ter ukazal, da se morajo otroci iz mešanih zakonov vzgojiti v razkolni veri. Car Peter o zjedinenju z Rimom ni hotel ničesar vedeti, tudi veljava ruskih patrijarhov mu je bila na potu, zato je po smrti patrijarha Hadrijana leta 1700 imenoval le upravitelja, ki je bil v vsem odvisen od carja. Tako je bil Hadrijan deseti in zadnji ruski patrijarh. Ko je leta 1721 ruska duhovščina prosila Petra, naj jim da patrijarha, udaril se je car ob prsi rekoč: „Tu imate patrijarha!“ Isto leto je Peter ustanovil takozvano sveto sinodo, kateri poglavar je car-samodržec. Od tedaj vlada v Rusiji cazaropapizem, neomejena volja carjeva. Avtokracija je vse. Ljudstvo, milijoni naroda nimajo nobene pravice. Ruska vlada preganja katoličane le iz državnih ozirov, sovraštvo ne izvira toliko iz verskih načel. In ta vlada ruska ni slovanska, ampak le ruska, in zato ne moremo pojmiti, da se najde sploh kdo, ki vidi v robstvu, duševnem spanju velikega ruskega naroda svoj ideal.

Ko zasije v Rusiji zarija prave svobode, ko se preživé načela paganskega absolutizma, vstal bode narod ruski in, če Bog da, povrnil se k čistemu viru resnice. Dokler se to ne zgodi, ne moremo misliti na zjedinenje.

Posebno zanimiva je cerkvena zgodovina bolgarskega naroda. Bolgarija je bila tudi v političnem oziru posebnega pomena, kar izpričuje tisočletna njena zgodovina. Iz Carjagrada so Bolgari prejeli

krščansko vero in ž njo tudi omiko. Za kneza Borisa v 9. stoletju začela je rasti bolgarska veljava, za njegovega vladanja se je krščanstvo razširilo po deželi. Žal, da je na iztoku že tedaj pojmal pravi cerkveni duh in so krivoverci sejali svoje seme v rodovitna tla. Oživiljajoča moč prave vere je ugašala vsled grške prevzetnosti, sebičnosti in podkupljivosti. Cerkvene razmere so bile žalostne, grški duhovniki v Bolgariji so bili nespodobni za vspešno misijonsko delo. Bolgarski knez Boris je sicer večkrat pošiljal poslance svoje v Rim, vendar se je bolj nagibal na grško stran, ker so Bizantinci znali pridobiti bolgarske velikaše. Borisov sin Simeon se je hotel popolnem odtrgati od Bizanta ter ustanoviti slovansko-grško državo.

V ta namen se združi z Rimom, papež Formoz mu pošlje kraljevo krono, Simeon se prvi med slovanskimi vladarji imenuje car. V ožji dotiki z Rimom je bil pozneje car Kalojan. Papež Inocencij III. je vsled dogovora poslal svojega legata v bolg. prestolnico Trnovo. Ta papežev odposlanec je nadškofa Bazilija posvetil v bolgarskega primasa in venčal carja leta 1204. Z Bazilijem pa je prominol tudi trnovski primat in v deželi zavladal razkol. L. 1393 so Turki razrušili bolgarsko državo ter zatrli narodno cerkev.

V novejšem času (leta 1861) so nekateri bolgarski veljaki v Rimu dogovarjali se o zjedinenju. Na čelu tej deputaciji je bil Dragan Cankov. Papež Pij IX. je arhimandrita Sokolskega imenoval za bolgarskega nadškofa in Cankova komeudatorja sv. Gregorja. A Cankov je s tem zasledoval le politiške namene. Rusi in Angleži so z denarjem preprečili daljna pogajanja. Sokolskega je vzela noč — nekateri pisci trdijo, da so ga siloma odvedli v Rusijo — Bolgarija je ostala v verigah pustolovcev; v deželi je do 20.000 rimskih vernikov.

Socijalne stvari.

Osemurno delo.

Profesor E. pl. Filipovič z dunajskega vseničlišča je vprašal voditelja železaren grofa E. Nostičevih — J. Hajdlerja, naj mu popiše, kako se je izponesle od l. 1892 v tamošnjih tvornicah uvedeno osemurno delo. Meseca listopada objavlja imenovani profesor odgovor, ki se glasi jako ugodno. Voditelj J. Hajdler piše mej drugim: „Do zadnjih let so se delili delavci, da se je moglo izdržavati neprenehno delo v železarnah, v dve vrsti, ki sta se vsacih 12 ur menjavali, tako da je nastopila prva vrsta po dnevu, druga po noči, prihodnji teden pa druga po dnevu in prvi po noči, izpreminjanje obeh vrst se je vršilo ob 6. uri zjutraj in ob 6. uri zvečer.

Železni obrt je orjaško napredoval v zadnjih 20 letih in vedno bolj uporablja stroje itd. itd., da se mora ustavljati konkurenci. Parni stroji so vedno krepkejši in tudi vse druge priprave se zboljšujejo, da se tem več naredi; dasi je pri tem zboljševanju vodilni namen nadomestiti človeško delo s parno

Moje ječe.

Spisal Silvijo Pellico, prevel —a—.

LXXXII.

Človeška tolažba nam je druga za drugo izostala, trpljenje pa je bilo vedno večje. Vdal sem se ihteč; in moje srce, mesto da bi se privadilo trpljenju, je je le tem huje občutilo.

Nekoč se mi je skrivaj dal list »Augsburgerice« ki je pisal o meni kaj čudne stvari, katere so bile povod, da je šla ena moja sestra v samostan.

Bilo pa je pisano tako: »Gospodičina Marija Angela Pellico, hči itd. preoblečena je bila dne itd. v samostanu Marijnega obiskovanja v Turinu itd. Ona je sestra pisatelja Franciške Riminjske«, Silvija Pellica, ki je ravnokar prišel s spielberske trdnjave pomiloščen po Njegovej cesarosti; milosten čin, vreden veledušnega vladarja, razveselil bo celo Italijo, ker itd. Potem je začelo mene hvaliti.

Zakaj da se je bila izmislila sala o mojem pomiloščenju, nisem si mogel razložiti. Da bi se bil hotel častnikar malo pošaliti, ni se mi zdelo verjetno, ali je bila morda samo zvijača policije? Kdo ve? Ime Marije Angele bilo je natančno moje mlajše sestre. Torej je bilo to tako dobro dekletce res postalo nuna? Ah, morda je stopilo v ta stan, ker je izgubilo stariše! Ubogo dekle! ni hotelo, da bi trpel jaz sam v tesnej ječi; tudi ono se je hotelo zapreti! Bog jej daj — tembolj ker je ne da meni — krepost potrpljenja in od-

povedanja! Kolikokrat bo v svojej celici ta angelj mislil name! kolikokrat se bo hudo pokoril, da izprosi od Boga, da olajša trpljenje svojega brata!

Te misli so me ganile, trgale so mi srce. Gotovo so moje nesreče vplivale preveč in okrajšale so dni mojemu očetu in mojej materi, ah obema! Bolj ko sem premišljeval, bolj nemogoče se mi je zdelo, da bi bila brez take izgube moja Marija zapustila domačo hišo! Ta misel me je potrla kakor nedvombena gotovost in obsla me je silna žalost.

Maroncelli ni bil manj ginjen od mene. Nekaj dnij potem začel je zlagati pesen žalostinko na sestro jetnikovo. Izdelal je prav lepo pesen, navdihnjeno žalosti n obzalovanja. Ko jo je dovršil, pravil mi jo je na pamet. Oh, kako sem mu bil hvaležen za njegovo prijaznost! Mej tolikimi milijoni stihov, ki so se do sedaj napravili na nune, bili so ti skoro gotovo edini, koje je zložil v ječi za brata nuninega tovariš v verigah. Kako združenje mislih in pobožnih čutil!

Tako je sladilo prijateljstvo moje bolesti. Ah! od onega ni več prešel dan, da bi ne bil dolgo mudil se z duhom v necem deviškem samostanu; da bi ne bil mej tolikimi devicami opazoval posebno udanostjo ene; da bi ne bil goreče prosil Boga, naj jej okraši samoto in naj ne dopusti, da bi si njena domišljija preveč strašno slikala mojo ječo!

(Dalje sledi.)

datki so ali vzeti iz Slomškovih spisov, ali pa so sestavljeni v njegovem duhu“. Vsakdo mora za to g. uredniku le hvaležen biti. In pogodil je Slomškovega duha prav dobro. Drugi del je neizpremenjen. Tretji zopet mnogo.

„Dostavek: Nekoliko blagohotnih opominov“ je prav na mestu. Nam je vzlasti všeč iz njega oddelek, ki govori o ustanavljanju dekliških družb. Samo to bo težko šlo, da bi dekleta sama ustanavljala in vodila tako družbo. Treba bo pač duhovnom stvar vzeti v roko. Popred je bilo pri nas mnogo dekliških družb, dosti več, ko jih je sedaj. Zakaj so se opustile? Mar današnja ženska mladina ne potrebuje take zveze? Se bolj ko pred! Cerkvene družbe sveti oče sploh priporočajo. Gospodom duhovnom stvar toplo priporočimo. Vse se dandanes družji. Dajmo tudi mi krščansko ljudstvo družiti v krščanske cerkvene družbe! Če ni druge koristi pri družbi, je moralna zveza društvenikov in vzajemno vspodbujanje in nadzorovanje veliko koristno. — Sicer pa: Romajta „Življenja srečen pot“ in „Krščansko devišstvo“ po slovenskem ozemlju lepo vstric, in pridobita in ohranita Kristusu mnogo mladeničev in devic! Naša priporočila za vama, božji blagoslov z vama!

Sedaj, mislimo se poslavljamo — vsaj za enkrat — od Slomška v Mohorjevi izdaji. Naša dolžnost je zahvaliti krasne knjižice Slomškove družbinemu odboru in nič manj vrlemu g. uredniku.

(Dalje sledi.)

silo in mehaničnimi pripravami, vendar se delavska moč še zelo potrebuje. Da vseh novih naprav je nekako odvisen od ročnosti in delavnosti nastavljenih delavcev.

Ker obtežuje pri železnem obrtu poleg fizično težkega dela tudi velika vročina posamnika pri delu, zato se lahko izprevidi, da delavec prvih 6 ur svoje delavske dobe veliko več in boljše dela, nego drugih 6 ur; zadnje ure opeša znatno njegova moč. Pri tem se torej stroji ne izrabljajo toliko, kolikor bi bilo mogoče, če bi bili delavci čili in krepki.

Osemurno delo je ravno prava naprava, da temu temeljito pripomore. Namesto dveh vrst po 12 ur se sestavijo tri po 8 ur, ki se menjavajo (b 4. uri zjutraj, ob 12. opoldne in ob 8. uri zvečer. Delavec ima pri tem te le koristi:

1. Po osemurnem, enakomernem delu ima 16 ur počitka, ki ga uporablja, da se pomudi nekaj časa v svežem zraku, da se duševno spopolnuje in da se naspi.

2. Delavec še-le vsak tretji teden pride po noči na vrsto, kar gotovo ugodno upliva na njegovo fizično in duševno natoro.

3. Ker stanujejo delavci največ oddaljeni od delavnic, so jim morali preje nositi južino v plavže, jed se je morala še jedenkrat pogreti in v malih odmorih polagoma povžiti. Sedaj lahko južina pri svoji družini.

Moja izkušnja priča, da brezdvoybeno delavec v osmih urah lahko ravno toliko stori, kakor je preje v 12. urah. V Snidelvaldu sem od maja 1892 leta uvedel osemurno delo v tvornici za pleh in lahko dokazem, da delavec sedaj v 8 urah ravno toliko, da celo več zasluži, kakor preje v 12 urah in seveda ravno toliko izdeli, ker je akordna plača ostala neizpremenjena. Pri tem se je plavž tako preuredil, da toliko izdeluje, kolikor morejo delavci in da so se tudi parni stroji primerno spremenili.

Tudi tvorničar ima dobiček:

1. Akordna plača se ne zviša; tedaj se mu stroški ne zvečajo.

2. Stroški se mu zmanjšajo, ker se mnogo več izdeli.

3. Izdelki so boljši, ker se delavec ne vtrudi, kakor pri dvanaesturnem delu.

Odmori mej delom so seveda krajši, toda ti odmori, ki jih prebije delavec v vročih in prašnih delavnicah, mu mnogo manj koristijo, nego za štiri ure podaljšani prosti čas, ki ga lahko prebije po svoji volji.

Profesor Filipović popolnoma pravilno izvaja iz tega, da je osemurno delo, če se pametno izvede, res velika dobrot. Voditelj Hajdler je navel tudi še drug dokaz. Meseca maja 1892, ki je bil posebno ugoden, je zaslužil pri nekem delu posamezen delavec povprek 1 gld. 70 kr.; ravno pri tistem delu in ravno tisti delavci so zaslužili meseca maja leta 1894 v osmih urah po 1 gld. 84 kr., dasi se tedaj ni toliko doseglo, kolikor bi se moglo. Stroški, ki jih je imela tvornica za posamezne vrste pleha, so se pa zmanjšali. V maju l. 1892 jo je stala gotova teža določene vrste pleha 1 gld. 26 kr.; v juniju leta 1894 pa samo 1 gld. 6 kr. Podjetništvo je imelo torej še večje dobičke, nego popreje.

Ti podatki nam kažejo, kako se da zboljšati delavcem žalostno stanje brez škode podjetništva v sedanjih razmerah. Pri tem pa seveda ne smemo ostati. Najpreje se ne sme presojati zboljšanje samo stega stališča, da bi imeli podjetniki več dobička. Razmere se morajo tako izpremeniti, da se bo na vsak način vrnilo delavcu dostojanstvo, ki je zasluži kot človek. Ljudje so prva stvar in ne dobiček. Toda če se že sedaj brez težav da mnogo zboljšati, potem smemo imenovati podle in krivične trinoge vse tiste, ki ne storé, kar bi prav lahko storili.

Gledé naše domovine opozarjamo vzlasti na jeseniške in javorniške železarne, koder bi se pač mnogo lahko naučili iz J. Hajdlerjevega poročila.

V obrambo liberalizmu!

Časniki se v našem času sicer pečajo z vsemi možnimi vprašanji, toda nobeden ne bo trdil, da je v njihovih razpravah iskati temeljitosti, kaj še-le izvirnosti. Najlozje jih primerjamo agentom Blago, ki je prinašajo na duševni trg, hvalijo na vse pretege, toda sami niso ganili niti prsta, ko se je izdelovalo. Časniki so res agentje svojih strank, kateri branijo znanstveno, gospodarsko in politično veljavo. Zato je pa na vsak način potrebno zasledovati pota, po katerih dobivajo ideje, ki jih potem zanašajo mej ljudstvo

in že pri izviru treba raziskati, kakšna je njihova vrednost.

Nedavno je izšlo francosko delo: „Le socialisme et la Révolution social“ (Paris. F. Alcon. 1894; 320 strani), katero je spisal F. Nandier. Prepričani smo, da se bodo trditve, ki jih obsega ta knjiga kmalu razlezele po raznih časnikih in zato jo omenjamo. Prav času primerna je, in liberalcem jako priročna, ker z vsemi možnimi silami skuša rešiti liberalizem. Pisatelj dokazuje namreč po svoje, da se jedino le liberalci pravi narodnjaki, ki se vstavljajo revolucionarnim sovražnikom človeštva namreč: socijalnim demokratom, anarhistom in katoliškim socijalistom. — Ti so si vsi popolnoma jednaki, vsi se boré proti liberalizmu in napredku. Pri vseh je konečna posledica: sužnost ljudstva, katero opravičuje ateistični materijalizem, katoličanstvo pa si je želi. Da se obnove gospodarske razmere tiranskega srednjega veka, potem teže socijalisti, anarhisti in katoličani. Tu se popolnoma stikata črna in rudeča internacionala. Druga točka, v kateri sta si jedina, je ta, da oba žrtvujeta domovino človeštvu; narodnost se pri obeh izgublja v splošnosti. Liberalizem je njim skupni sovražnik s tem, ko zahteva svobodo za posamnika, svobodo dela, svobodo kupčijstva in prometa. Proti svobodi dvigajo skupni sovražniki proletarijat. Čudovito je to nasprotje, ta nenaravna zveza; pošast je, ki je odločena, da bo spočela socijalno vojsko.

Za po teh odlomkih iz Nandierovega dela lahko izpoznamo, kakšne barve, pa tudi kakšnega razuma je pisatelj. Kapitalistom preti nevarnost in obetajo se časi, ko se ne bodo dali več brez truda skupljati milijoni; zato — v boj za „zlate“ idejale. Vse mora pomagati v tem boju; če ni drugače, potem pomozi „narodnost“, „domovina“, pri čemer se mora seveda umevati v besedi „narodnost“ — kapitalistični stan in v besedi „domovina“ — denarne blagajnice.

Pravi liberalni duh pisatelj se kaže tudi iz dokazovanja, zakaj se delavcem ne smejo dati pravice. Abotni Francoz piše namreč: „Vsako pravo vklepa tudi dolžnost: ubi onus ibi emolumentum“. Ali naj se torej izročé pravice, ki jih vživa francoski državljani, vzlasti volilna pravica, tistim, ki se imenujejo brezdomovince. Ti neumneži se postavljajo izven zakona; oni tvorijo nekaj, kar nima pri nobenem narodu imena. Ali naj se torej ne sklenejo zanje posebni zakoni? Imenujejo se Parias; naj bodo to tudi v resnici. (str. 181) Lepe besede „blage“ duše!

Cinizem, s katerim se pisatelj na dalje norčuje iz zahteve, naj bi država napravila red mej produkcijo in konsumpcijo in naj bi se določila delavska doba, že presega vse meje; ravno tako je ostudno, ko opisuje „revščino“ in „sitniti“ fabrikantov v Saint-Denisu pri Parizu.

A kljub temu bo knjiga dobro služila liberalnemu časopisju in morda se za nekaj časa tudi na Slovenskem kje srečamo mislimi, izraženimi v nji.

Glasba.

Efektno srečkanje „Glasbene Matice“ v Ljubljani.

Zrno do zrna pogača
Kamen do kamna palača.
n. pr.

Visoka c. kr. deželna vlada za Krausko je z odlokom z dne 15. septembra 1894. leta št. 11831 prijavila odboru „Glasbene Matice“ v Ljubljani, da je na njegovo dotično prošnjo visoko c. kr. finančno ministerstvo dovolilo z ukazom z dne 20. avgusta 1894. l. št. 33003 društvu efektno srečkanje z 20000 jednokronskimi srečkami na 300 dobitkov, katere je izžrebatitekom leta 1896. — da isto z izkupilom popravi in priredi svojo društveno hišo.

Ta naredba dovoljuje „Glasbeni Matici“, da stopi tekom bodočih dveh let pred slovensko občinstvo in ga naprosi milosrčnega in blagovoljnega sodelovanja pri tej društveni finančni operaciji.

Ker je „Glasbena Matica“ na njenem današnjem stališču, kakor tudi po svojem namenu in sredstvih narodno strokovno društvo prav posebne veljave in jo je v tem oziru uvrščati v prvo vrsto naših kulturnih društev občega pomena, in ker je na drugi strani 10.000 gld., katere bi društvo hotelo od slovenskega občinstva v le morališki obrestovano nepotrčljivo posojilo, v enakih slučajih za gospodarsko pol ženje našega naroda znatna svota — po-

stane izvestno njeno efektno srečkanje kulturnega in narodno-gospodarskega pomena.

Kaj je vzrok temu srečkanju, kaj pogaja tak korak in kaj opravičuje „Glasbena Matica“ k temu koraku? Kak je konečni smoter, kaka so sredstva, s katerimi proizvede in zagotovi to svoje srečkanje, kak bode učinek temu srečkanju?

To je resno, trezno premisliti drugo k drugemu brez emfaze, brez fulminantnih fraz, preiskati je dejstvo kot tako in presoditi njegov pomen, ker časi občega in stalnega narodnega navdušenja so prominuli in natančno, da, skeptično premišljuje dandanes vsak rodoljub, jeli mu to in ono hasne ali ne, predno poseže v žep.

Kipečo narodno navdušenost nahajamo trenutkoma — dve leti pa ste v današnjem življenju že dolga doba.

V kratkem premine triindvajset let, kar so rodoljubni glasbeniki na geslo „Svoji k svojim“ osnovali v beli naši stolici „Glasbena Matica“ (7. januarja 1872 leta), ki bodi Slovincem na glasbenem polju to, kar jim je na slovstvenem „Matica slovenska“. Skromen je bil začetek; rojenice detetu v zibelj niso sipale ni bakra ni zlata, narodna navdušenost v zvezi s čutno dejansko potrebo je rodila društvo ob času, ko je sovražna slana najhujše morila na narodnem polju.

Dasi si je „Glasbena Matica“ nastavila takoj društvene namene v malone sedanjem obsegu, vendar je izvrševala prvo desetletje le nekatere in bila je le glasbeno-literaren zavod, ki je zalagal dobre kompozicije, razpisaval nagrade za najboljša domača glasbena dela in pospeševal nabiro in izdajo slovenskih narodnih pesnj. Prvo to svojo zadačo vršila je do današnjega dne tako vestno, da je nabrala dotisoč skladb, katerih večino je izdala in jih v več nego 300.000 iztisih razprodala mej slovenski narod; z najboljšimi teh skladb udeležila se je dostojno tudi leta 1892 mejnarodne dunajske razstave za glasbo in gledišča in je toraj smelo poročala v svojem letošnjem Izvestju: „malone vse, kar imamo Slovenci do sedaj glasbene literature, izdala in založila je „Glasbena Matica“.

Ko je društvo prebilo najtežje čase prvega desetletja, otvorilo je svojo glasbeno šolo v Ljubljani (15. novembra 1882. leta). Vstopilo je prvo leto 28 gojencev katere so poučevali trije učitelji za vsem 250 ur. Odtlej pa se je leto na leto množilo število učencev tako, da je letos doseglo vrhunec z 286 upisanimi gojenci.

Stirje na konservatorijih v Pragi in na Dunaju izvežbani in izprašani stalni učitelji vodijo pouk v teoriji, harmoniji, kontrapunktu, zborovem — in solopetju, na klavirju in godalih; tem se pridružujejo še začasni drugi učitelji za popolnitev in za pouk na pihala.

Šola naše „Glasbene Matice“ je največja na vsem avstrijskem jugu in postane dal Bog, še kedaj slovenski konservatorij v besede naj pravem pomenu.

Dvanaest let stoprv deluje to učilišče in vendar se je na njem vzgojilo že lepo število pevcev in glasbenikov, ki nosijo njeno slavo po vsem slovenskem svetu. da šestero bivših gojencev je obiskovalo ali še obiskuje z odličnim vspehom konservatorije na Dunaju in v Pragi in ponese ime naše glasbene šole upravičeno še dalje.

Prvi stalni učni načrt ustanovil se je za prostrano učilišče že leta 1888., v preminulem letu pa se je sestavil uprav mojsterski učni načrt, po katerem je za teorijo, harmonijo, kontrapunkt deško in dekliško pa moško zborovo petje določenih po dvoje, za solo petje petero, za klavir osmero in za gosli šestero poučnih razredov, le tem se dostavi po potrebi še „višja šola“, v katerej si more pridobiti nadarjen gojenec še zadnjo predstopnjo pred virtuosnostjo.

Pred štirimi leti (9. oktobra 1890.) razvila se je „Glasbena Matica“ tudi v koncertni zavod; ustanovil se je samostalni moški pevski zbor kot integrirajoč del društva in se pomnožil leto pozneje še z ženskim pevskim zborom. Oba štejeta skupno nad 120 članov, katere je ob izrednih prilikah možno podvojiti s šolskimi zbori. Društvu je vsled c. in kr. vojnega ministerskega odloka poleg tega pri koncertih vedno na razpolago vojaška godba pod vodstvom društvenega pevovodje.

Dasi je „Glasbena Matica“ vže leta 1888 priredila velik koncert in so se preje leto na leto iz-

vrševali šolski „koncerti“, vendar je v glasbenem oziru važna le zadnja štiriletna doba v kateri je pevski zbor v dvanajstih koncertih nastopil v vsi štirinajstkrat. S tem se je zagotovil ljubljani umetniški užitek velike vrednosti, pa tudi prerodila ali boljše vzgojila stroga slovenska časnikarska kritika in z njo glasbeni ukus našega občinstva.

Zgodovinski koncert Gallusov, koncert Dvřakove „Stabat mater“ in oni Haydnovega „Stvarjenje“ ostanejo pač vsakomur v spomini; priborili so si za nas in za obči glasbeni svet stalno vrednost.

Temu svojemu delovanju pridružila se je v minulem letu utemeljitev glasbene knjižnice, ki bo obsegala zlasti slovanske in slovenske skladbe. Temelj knjižnici pa je pol žila zbirka glasbenih proizvodov ranjkih cesarjev Ferdinanda III., Leopolda I. in Josipa I., katero je podarilo „Glasbeni Matici“ visoko naučno ministerstvo. Pristopna bo knjižnica le društvenikom. Tudi ustanovitev glasbenega lista nam je v kratkem pričakovati.

Na drugi strani pa je stopilo društvo sedaj na čelo gibanju za osnutek „zveze slovenskih pevskih društev“, kar pač svedoči o njega pomenu celo v bodočnosti.

„Glasbena Matica“ pa sme tudi izven ljubljane za ista osnovati glasbene šole in izvestno bi društvo rado pomagalo k temu, če kdaj nanesejo na to razmere, da si bode seveda vsikdar prvo pozornost obračalo na nadaljni razvoj svojega prvega deteta.

To je slika „Glasbene Matice“ v nje današnjem položaju; lahko ji je prorokovati še lepo budnost, vendar je tale mogoča, ako se izdatno vgotovi njeno gmotno stanje. Da nima „Glasbena Matica“ stalnih letnih podpor, one visoke ces. kr. deželne vlade s 400 gld., slavnega deželnega zbora kranjskega s 600 gld. posebno pa še one slavnega občinskega sveta deželnega stolnega mesta ljubljane s 1000 gld. in končno one slavne kranjske hranilnice z 200 gld. bi niti izhajati ne mogla niti obstati v današnjem obsegu. Kaki so pač drugi doneski in dohodki? Mala društvenina 2 gld. na leto in člana in še manjša ukovina 1 gld. 50 kr. na mesec in gojenca, katerih vsaki šesti je oproščen ukovine ali celo vpisnine, so redni doneski društvu, katerim se pridružujejo še dohodki koncertov, kateri pa ne donesajo posebnih in za splošno upravo znatnih prebitkov, in slednjič skupila za društvene muzikalije.

S temi in takimi dohodki pač ni mogoče posebnih zakladov zbirati in denarja nakladati, da si vestni odbor s temi skromnimi dohodki ravna po najboljših močeh, da, celo hišo je kupil za svojo šolo, seveda le s pomočjo blagovoljnega sodelovanja slavnega deželnega zbora kranjskega in slavne mestne hranilnice ljubljanske, ki sta za nakup potrebno svoto 15.500 gld. „Glasbeni Matici“ posodila; „Glasbena Matica“ dala je s tem svojim zavodom dom. Kako težavno je društvu, ki provzroča mnogo nemira in hoje, na ti stalnega stanovanje, misli si lahko vsak sam; najbolj pa spričuje to nepriljubljenost, da so zavodi „Glasbene Matice“ sedaj vže v — sedmem stanovanju.

Z nakupom hiše storil je odbor „Glasbene Matice“ vse, kar se je dalo v dosedanjih razmerah storiti, nedostaja pa mu sredstev, da to hišo primerno priredi za šolo. (Konec sledi.)

Koledar

za 50. teden leta 1894.

Nedelja, 9. decembra: 2. adv.; ev.: Janez Krst. v ječi. Mat. 11.; Sir šk. Ponedeljek, 10. decembra: Evlalija m. Torek, 11. decembra: Damaz pap. Sreda, 12. decembra: Sinej m. Četrtek, 13. decembra: Lucija d. m. Petek, 14. decembra: Spiridijon šk. Sobota, 15. decembra: Kristina dev. — Lunin spremen: Ščip 12. decembra ob 8. uri 51 minut zvečer. — Solnce izide 10. decembra ob 7. uri 38 minut; zaide ob 4. uri 9 minut.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 7. decembra.

(Desetletnica posvečenja prevz. knezoškofa dr. Jakoba Missia) Danes je minulo deset let, odkar je bil prevz. gospod dr. Jakob Missia posvečen kot škof za stolico sv. Nikolaja v Ljubljani. Polni hvalečnosti do Boga se katoličani naše dežele spominjajo tega pomenljivega dne, ki jim kaže kakor v zrcalu podobo neumornega, vsestranskega apo-

stolskega delovanja našega knezoškofa. Plemenite osebne lastnosti, strogo cerkveni duh, apostolska gorečnost v izvrševanju svoje škofovske službe, vse to priljubilo je vernikom svojega škofa tako, da so mu vdani iz dna duše, da se vesele z njim da ž njim radi trpijo ter da neprestano spremljajo delovanje njegovo z iskrenimi molitvami za njegov blagor, za srečo, da nam takega nadpastirja mili Bog ohrani še mnoga mnoga leta. Vzlasti se soglasno in jednodušno oklepa naša duhovščina svojega škofa, v katerem ima priliko občudovati vzor katoliškega duhovna in želja njena je iskrena, naj ji mili Bog še mnoga let ohrani priljubljenega nadpastirja v blagor svete cerkve in v srečo našega naroda!

(Poslanec Klun v odseku za volilno reformo.)

Na drugem mestu objavljamo obseg govora, v katerem je poslanec Klun v odseku za volilno reformo pojasnil svoje stališče. Besede, ki jih je govoril, izražane so gotovo v smislu vseh Slovencev, ki mu bodo brezdvomno hvaležni za njegove jasne in temeljite besede. Izrekel se je za direktno, splošno volilno pravico, potegnil se vzlasti za pravice kmetkega stanu pri volitvah, kateremu naj se pomnoži število poslancev ter se konečno izjavil za predlog barona Dipauli-jev. Govora Klunov in baron Morsey-jev sta nam porok, da se konservativni klub ne bo vdal sišenim vabilu levičarjev in Poljakov ter da pridemo do pravičnejše volilne pravice ali s pomočjo koalicije ali brez koalicije, to bo učila bližnja prihodnost.

(Slovenščina v Kočevju) Deželni šolski svet je v dogovoru z deželnim odborom na podlagi § 6. dež. sol. za ljudske šole na željo okr. sol. sveta dovolil, da se zopet vpelje slovenščina kot neobligatni učni predmet v 3. in 4. razredu na ljudski soli v Kočevju, in sicer po dve uri na teden!

(Mugn. Jeranova dijaška miza.) Kakor poroča „Danica“ štel je mgn. Jeran za poldrugi mesec v ljudsko kuhinjo 319 gld. 61 kr. za hrano ubožnim dijakom. Poleg tega je pa še izdal dijakom za stanovanje, obleko in šolske potrebe toliko, da svota presega 400 gld. — Iz tega se lahko sprevidi, koliko da je samo v ta namen stroškov za celo šolsko leto. In koliko je skazanih darov za druge blage namene! Ako pomislimo, da so to večinoma darovi kranjske duhovščine, potem spoznamo, kako mora boleti očitanje, kakor se je nedavno čitalo v „Narodu“, da smo klerikaleci na Kranjskem umazani in sebični. Duhovščini, katera sme glede požrtovalnosti iskati vrstnice po širnem svetu, kaj takega očitati, to je grozna krivica, ki se sama obsoja. Toda ker vemo, da naša duhovščina ne daje zato, da bi jo kedo hvalil ali grajal, ampak dela to v čast božjo in prospeh svojega ljubljene naroda, prepričani smo, da bo ta svoja lepa dela krščanske ljubezni jednako izvrševala tudi v prihodnje. In poleg družih dobrih namenov prosimo, naj ne pozabi tudi monsg. Jeranove dijaške mize.

(Zdravniški shod.) Poroča se nam: Danes zvečer se snidejo gg. zdravniki s Kranjskega v gostilni pri „Slonu“. Razgovarjali se bodo o zdravniških zadevah ter ob enem slavili 50letnico, odkar je bil ces. svetnik g. dr. Eisl promoviran doktorjem medicine.

(Tagblatt — redivivus!) Prihodnje dni ima tukajšnje konstitucionalno društvo svoj občni zbor, pri katerem bodo ukrepali o založitvi lastne tiskarne in glasila. S tem bi ljubljana dobila sedmo tiskarno in drugi — nepotreben nemški dnevnik.

(Koncert „Glasbene Matice“) Drugi redni koncert „Glasbene Matice“ mora biti še pred 20. decembrom, ker bi ga sicer zaradi drugotne uporabe redutne dvorane morali preložiti na konec februarja ali začetek marca. Natančni dan se bode pravočasno objavil. — Med drugimi točkami se bode privrkat v slovenskem koncertu izvajala simfonija in sicer Dvřakova.

(Promet na dolenskih železnicah v mesecu novembru) je bil na obeh progah obilen zlasti dovoz tovarnega blaga se je znatno pomnožil osobito kar se tiče goveje živine, lesa in prašičev. — Odkar je pa v veljavi novi vožni red na téh železnicah, t. j. od 1. decembra letos, se je pa tudi osobni promet pomnožil in železnica sedaj napreduje v vsakem oziru. Kako umestno je bilo tedaj, da je uprava ustregla prošnjam in peticijam dolenskih in ljubljanske občine. Sedaj naj bi se znižal pa še previsoki vožni tarif na teh progah; s tem bi bilo odpomagano marsikateri upravičeni tožbi.

(Iz Slavine) 5. decembra. Pokazali so mi tržaške „Edinosti“ štev. 143 in 144 z dopisoma iz St. Petra o zborovanju ondane kmetijske podružnice in o njenem zabavnem večeru dne 25. novembra. Ker je v drugem dopisu omenjena moja oseba si iz tega sodim in izvajam pravico, da smem o tej reči nekatere besede zapisati. Gospoda kapelana slavinskega isti dan ni bilo v St. Petru ne na zborovanju ne na zabavi; kajti doslej ni ud kmetijske družbe, in zabave ima doma dosti pri svojem delu. Jaz sem prišel k zborovanju klubu slabemu vremenu in burji da bi se ga vdeležil, in slišal predavanje postojnskega živinozdravnika g. Ferd. Gašparija. A tega ni bilo v St. Petru, da si je bil že v drugo napovedan. Po končanem zborovanju sem šel tudi z nekaterimi družimi v gostilno k Ivanu Spilarju, sem tam nekoliko večerjal, potem se pa peljal na veselico domov, da sem bil zvečer ob 8. uri že v Slavini pod streho. Ne morem torej popisavati, kakosna je bila veselica v St. Petru, kaj se je pri njej godilo in kaj se ni godilo. A nekaj družega moram opomniti. Zoperno je, da se vsaka mala, neznatna dostikrat tudi prazna reč v javnost spravlja. Da se le trije ali štirje kam za mizo usedejo, par litrov vina popijejo in morda še kake pesem zakrožijo; precej se mora po časnikih raztrobiti po vsem slovenskem svetu, in na drobno povedati, kolikrat je kedo kihnil. Naravnost pa je ostudno, ako se vsaka malenkostna stvar — kakor prav omenja vredništvo „Edinosti“ — devlje na tehtnico in sito strankarsko, da se po časnikih seje in neti prepir in zdražbe, kjer ni treba in nič ne koristi. Kar se tiče kmetijske podružnice v St. Petru, bo gotovo odbor, oziroma predsedništvo poročalo na pristojnem mestu o svojem delovanju in o njenih uspehih. Le to opomnim, da je podružnica v dobrih, pridnih in spretnih rokah. Ni se bati, da bi tako hitro propala kakor njeni nasprotniki — ali morda prijatelji? — želijo — ali se bojijo! Ako je bil kateri takih prijateljev pri zborovanju, je lahko slišal, kaj se je delovalo pri njej; da je zbor soglasno izrel priznanje in zahvalo vodstvu, in da jih je ravno isti dan več na novo pristopilo k družbi. Če mu ni bilo kaj po volji, zakaj ni ugovarjal ali stavil kakih modrih nasvetov, ako mu je mar za blagor in prospeh družbe. Ako ni bilo nobenega, in se je nekateri načeloma ogibajo, kako morejo soditi o njej? Zlobno je, če se kedo kuja kakor otroci iz zasebnih mrzenj, in mesto podpirati, ovira ter obrekuje delovanje požrtovalnih mož. Tako se ne dela za narod temveč za strasti. J. Sajovic, župnik.

(Papežev blagoslov.) Prevz. knezoškof, ki so se večerj zdravi vrnili od škofovskih posvetovanj z Dunaja v Ljubljano, podeliti bodo jutri po slovesni sv. maši okoli 11. ure po navadi drugih let papežev blagoslov.

(Župnijski izpit) je te dni izvršil v Mariboru g. Marko Tomažič, provizor v Pilštanju.

(Nova mašn.) Zadnjo nedeljo na Dunaju posvečeni minoriti o. Karol Belšak obhajal bode svojo novo mašo dne 9. t. m. v minoritski cerkvi v Ptuj.

(Iz Maribora.) Gospod učitelj Valentin Stolcer v Razboru pri Slovenjemgradu je zložil mašo k Marnovim besedam „Oglej z nebes se v milosti itd.“ in jo je potem, ko jo je g. Anton Nedved, c. kr. učitelj godbe v Ljubljani, pregledal, mil. g. knezoškofu dr. Mhaelu Napotniku p. klonil. Njih visokost so v lastuoročnem pismu od 16. decembra t. l. izrekli, da je ta skladba v cerkvenem duhu zložena, nek slaven cerkveni skladatelj pa se je o tej skladbi tako-le izrekel: „Maša Valentina Stolcerja za štiri glase z orgljami se vsestransko zelo priporoča. Izdelana je skrbno in po pravilih umetnosti. Ker ta dobro ubrana skladba ni težka, je želeli, da bi se zaradi njene lahko umevne, prijetne in praktične vrednosti splošno v cerkvah rabila, kakor so tudi milostljivi, visokočastiti gospod knezoškof želeli, pisaže skladatelju: Bog blagoslovi vaše delo!“ Ker skladatelj namerava čisti znesek od prodanih iztisov voliti dobremu namenu, se gledé na to njegova maša častiti duhovščini, gospodom učiteljem, organistom in vsem prijateljem cerkvene godbe najtopleje priporoča. Partitura veljala bo 50 kr., po pošti 10 kr. več. Gospodje, ki to skladbo želé, naj se pismeno obrnejo do skladatelja g. Valentina Stolcerja, učitelja v Razboru pri Slovenjemgradu, in sicer najhitreje in v obilnem številu, da bo mogoče rokopolis brž tiskarni izročiti.

(Iz Brna.) 2. decembra. Umrl je nekdanji vrednik „Hlasa“, Jožef Klíma, župnik v Floboukih. —

Katoliška - politična društva naša pričenjajo z ustanovitvijo Raiffeisenovih posojilnic. — V Jundrovu so spremili vsako leto župnika na dan sv. Martina po sveti maši z godbo domov. L. toš tega niso storili, pač pa priredili veselico, pri kateri so proslavljali žida Esmana, žganjarja. Žene, ki so se poprijele njegove sladke rozolije, niso vedele, kaj bi počele od samega veselja, da imajo v svoji sredi izdelovatelja „olimskega“ napoja. Gospod žid je bil tudi radodaren, dal je dva petaka za pijačo. Kam pride kmet na ta način? — Včeraj so volili v Olo-mucu novega kanonika. To čast je dosegel dr. Rudolf baron Linde, kanonik pri sv. Štefanu na Dunaju. Dr. baron Skrbenský, župnik v Melči, ni še deset let pri duhovnem pastirstvu in zato ni bil izvoljen.

(Iz Prage), 3. dec. Zadujo sredo se je vršila ožja volitev v mestni zbor. Mladčehi so nupenjali vse svoje moči, pomoč so dobili tudi z Dunaja, volilce so pregovarjali še v volilni dvorani, pa bilo je zastoj: zmagali so Staročehi. Praška inteligenca je govorila ter pokazala, kako ceni Mladčeha. „Nar. L.“ so bili po tej volitvi zelo pobiti, svoje drage so tolažili s tem, da so agitirali Stari prehudu, oni pa malo, v resnici pa je bilo ravno narobe. Ta p. raz jim je skoraj provzročil Rašin, kojega so sprejeli v svojo sredo. Mož bi se rad nekoliko opral, toda pogrezuje se vedno bolj v blato. — Osrđnja šolska matice napravi 6. dec. zabavo, pri koji se bode nazadnje še plesalo. Ali ne vé dotični zabavni odbor, da je advent? Ali je dovoljeno morda v korist šolske matice plesati v adventu? Premalo spoštovanja. — G. c. kr. svetnik Josip Hávká je pristopil kot član h „kolegi Aru šta z Pardubic“ z doneskom 1000 gl. — V kapelo na pankraškem pokopališču je vlomil neznan tat. Iskal je dragocenih stvari, katerih k sreči ni našel. Pri tem je napravil škode za 2 gl. sam je pa pustil neko odškodnino, namreč steklenico, ki je dišala po žganju. Mož je potreboval najbrže pri svojem božjeropnem počenjanju krepila. — Podobno hudobijo, na drugi način, so izvršili „Nar. L.“ Pišejo o sv. Václavu, kakor bi bil ta bojazljivec kateri se je dal podkupiti. Nemcem davke plačeval, da si ohrani vladu na Vltavi. Legenda pa pravi o njem, da je svetnik, tor-j vara in za nos vodi ljudi. Pisatelj teh vrstic ne more biti tolik nevednež v zgodovini, najbrže je predrzen bogatajce. — Pri Strakoniceh sta trčila brzovlak in tovorni vlak skupaj. Izmed popotnikov in železniškega osebja ni nihče ponesrečen.

(Semnji po Slovenskem (od 10.—15. dec.) Na Kranjskem: 10. v Litji, v Mokronogu; 11. v Metliki, 13. v Goranji, Logatcu, Mengšu, Radoljci (za blago in živino), na Slapu pri Vipavi, v Semišah 15. v Mišjem dolu. Na Slov. Štajerskem: 10. pri St. Lovrencu v Prešinu, Bučah, Vremskagorci in Dobovi 13. v Studenicah in v Zalcu. Na Primorskem: 14. v Kastvi.

Društva.

(Slovenskega planinskega društva zabavni večer) vršil se je dne 28. novembra ob 8. uri zvečer v hotelu „Lloyd“. Predaval je društveni načelnik gospod profesor Orožen o hribo-lastvu na Gorenjskem, posebnost o hribo-lastvu na Triglav v dobi 1778 do 1837. Predavanje je bilo jako zanimivo, udeležba bila je velika. Celo predavanje bode ponatisnjeno v letnem poročilu „Slov. plan. društva“. Opozarja se vse člane „slov. plan. društva“ in prijatelje, da bode v kratkem zabavni večer; pri kojem bode društveni odbornik gospod Wölfling čital o opravi in obleki hribo-lazcev. Dan naznanil se bode pravočasno.

Telegrami.

Dunaj, 7. decembra. Predsednik je naznanil zbornici poslancev, da se je potrdil zakon o okrajšanem obravnavanju civilno-pravnega reda. Na dnevnem redu je načrt zakona o podržavljenju češke zapadne, moravske in moravsko-sleške železnice. Kaftan govori proti predlogi, Menger pa zanjo in pravi, da se je vresničila presrčna želja Šlezije.

Dunaj, 7. decembra. Časopisi poročajo, da sta sekcijška načelnika Bittner v učnem in Kral v pravosodnem ministerstvu imenovana tajnika svetnikoma.

Dunaj, 7. decembra. Po noči so tatovi odprli s ponarejenim ključem prodajalnično okno nekega dragoceninarja in pokrali za 15000 gl. vrednosti.

Dunaj, 7. decembra. Včeraj zvečer je liberalna stranka bila, spominjajoč se gostoljubja poljskega kluba ob levovski razstavi, priredila članom poljskega kluba na čast diner s 70 kuverti.

Pariz, 7. decembra. Ko so pregledali poslovne knjige tvrdke Allez, zaprla je policija bivšega poslanca, glavnega vrednika časopisa „La Nation“ Kamila Dreyfussa. Časopisi trdijo, da je to v zvezi z afero, ker so od firme Allez izsilili denarja.

Pariz, 7. decembra. „Eclair“ poroča, da so zaprli sedem anarhističnih tatov, ki so vlamljali v hiše.

Pariz, 7. decembra. Ferdinand Lesseps je nevarno bolan. Zdravniki so že zgubili vsako upanje.

Pariz, 7. decembra. Zgodovinar Henrik Houssaye je voljen akademikom z 28 glasovi. Zola ni dobil nobenega glasu.

Bruselj, 7. decembra. Pri posvetovanji o dotacijah so socialisti izjavili, da vsled svojega republikanskega prepričanja ne morejo glasovati za kraljevo civilno listo in za dotacijo grofa Flanderskega. Konec seje je ministerski predsednik pozval poslance, da naj zakličejo: „Živel kralj!“ To so storile vse stranke razen socialistov, ki so klicali: „Živel narod! Pogin kapitalistom!“

Belgrad, 7. decembra. Kralj Milan pojde za 5 tednov v inozemstvo.

Rim, 7. decembra. Izšla je napovedana konstitucija o vzhodnih cerkvah. V njej se najprej spominja, kako je katoliška cerkev vedno ljubila in spoštovala vzhodne cerkve, odkar je sveti Peter postavil svoj sedež v svetovnem mestu Rimu. Potem se omenjajo kolegiji, katere so papeži osnovali za vzhod in jih še osnovati misli papež Leon XIII. Nauki orientalskih obredov naj se ohranijo v svoji svežosti, ker kažejo v svoji mnogovrstnosti vendar le jedinstvo dogem katoliške cerkve. Vsak misijonar, ki kacega orientale spreobrne v latinski obred, zapade ipso facto suspenziji in zgubi svojo službo. Kolegiji, ki vsprejemajo vzhodne gojence, morajo skrbeti za duhovnike vzhodnih obredov. Brez dovoljenja papeževega se ne sme v orijentu osnovati več noben latinski kolegij. Tisti, ki so prestopili od vzhodnega obreda k latinskemu, morejo se v vzhodni povrniti. Mešani zakoni se lahko sklepajo od duhovnikov obeh obredov in žena lahko prestopi k moževemu obredu. Jurisdikcija melhitskega patrijarha se razprostira na Melhite vse turške države.

Rim, 7. decembra. Crispi je odgovoril, da se ne more opuščati v interpelaciji o isterskih stvareh, kajti s tem bi se naredil za Italijo nevaren precedens, ko bi se dovolilo, da bi se parlamentari smeli vtikati v notranje zadeve drugih držav. On zatorej ne more odgovarjati na nobeno interpelacijo, ki se tiče notranjih zadev avstrijskih. Barzilai je odgovoril, da je on hotel interpelovati, če so odnošaji z Avstrijo še tako dobri, kot so bili pred tremi meseci, ko se je italijansko narodno čuvstvo tako žalilo. Crispi je odgovoril, da vladi ni treba pouka o narodnih čuvstvih in odločno odklanja Imbrianijevo in Barzilai-jevo interpelacijo, ki se tičeta avstrijskih notranjih stvari.

Peterburg, 7. decembra. Pri Moršansku je skočil tovorni vlak čez nasip. Pri vlakcu je bilo 13 vagonov s petrolejem, špiritom in užigalnimi klinčki. Vagoni so začeli goreti. Osem oseb ponesrečilo.

London, 7. decembra. Po došlih poročilih mislijo vstati napasti Apio.

Odesa, 7. decembra. Prevaževalni ladiji „Orel“ in „Saratov“ sta dobili povelje, da se vojaki prepeljejo iz Sebastopolja v Batum, da se pomnože ruske čete ob meji. To je baje v zvezi z nemiri v Armeniji.

Shanghai, 7. decembra. Bivšega poveljnika mesta Kinču, katero so vzeli Japonci, so degradovali. General Čang je kaznovan, ker ni preprečil ropanja kitajskih vojakov v Kinču-u.

Tovarna za svilen blago G. Henneberg (e. in kr. dvorni založnik) v Curihu (Zürich) razpošilja **naravnost zasebnikom, črno, belo in barvasto svilen blago** od 45 kr. do gl. 11.95 meter, — gladko, progasto, karirano, vzorčasto, damasti itd. (kacih 240 različnih baž iz 2000 različnih barv, desinov itd.) vozine in carine prosto. Vzorec obratno. — Pisma veljajo 10 kr. in poštna karta 5 kr. v Švice. 9 (1 19—18)

Poslano.

Cognac-Malz-Extract.

Priporočen od medicinskih (621) velmož (50-2) Dobiva se v vseh boljših (623) lekarnah. (15 1)

olajšuje kašelj, raz- Glavna zaloga pri kraja sliz, ojačuje; ne- lekarnarju pogrešljiv za prebolele. Jos. Mayerju v Ljubljani.

Umrli so:

6. decembra. Marija Breskvar, posestnikova hči, 7 let Konjušne ulice 3, davica. — Leopoldina Indof, delavka, 18 let Kurja vas 11. jetika.

V bolnišnici:

4. decembra. Jurij Zalar, dlnar, 60 let, srčna hiba.

Tržne cene v Ljubljani

dné 7. decembra.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, m. st. . . .	6 60	Speh povejen, kgr. . .	— 64
Rež, „	5 10	Surovo maslo, „ . . .	— 75
Ječmen, „	5 60	Jajce, jedno	— 8
Oves, „	5 30	Mleko, liter	— 10
Ajda, „	6 70	Goveje meso, kgr. . .	— 64
Proso, „	5 50	Telečje „	— 68
Koruza, „	6 80	Svinjsko „	— 64
Krompir, „	2 42	Kostrunovo „	— 40
Leča, likt.	10 —	Piščanec „	— 40
Grah, „	11 —	Golob „	— 14
Fižol, „	9 —	Seno, 100 kgr.	1 91
Maslo, kgr.	— 92	Slama, 100 „	1 60
Mast, „	— 6	Drva trda, 4 kub. m. .	7 33
Speh svež, „	— 56	„ mehka, 4 „	5 20

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur
opazovanja	srakomera v mm	toplomera po Celsiusu			
7. u. zjut.	738.5	0.4	brevz.	oblačno	
8. u. pop.	737.5	1.6	sl. sever	„	0.00
9. u. zveč.	737.4	— 0.2	„	„	
Srednja temperatura 0.6 za 0-6° nad normalom.					

Svarilo.

Nekaj časa sem točijo v nekaterih javnih to-kalih in ponujajo pravečto brozgo iz steklenic, katere imajo mojo starejšo etiketo, s prevezo, da je ta brozga „Klauerjev kranjski planinski zeliščni liker“. Da ohranim dobro ime in svojstvo pristnemu mojemu izdelku, primoran sem tem potesvariti sl. občinstvo pred ponarejanjem, katero takoj po ukusu spoznati. Ob enem opozarjam, da se moj izdelek: „Klauerjev kranjski planinski zeliščni liker“ dobiva v prodaji pristen le v originalnih s poleg natisneno oblastveno registrovano znamko oskrbljenih steklenicah; vsako drugo pod gorenjim imenom v prodaji se nahajajoče blago naj se odločno kot ponarejeno smatra in zavrne. Opomnim še, da je to moje svarilo naperjeno osobito proti onim, kateri bi se osmelili še nadalje škodovati mojemu priznani dobremu izdelku s ponarejenim in ničvrednim blagom; ter da sem se odločil, ako treba, pozvati ponarejalce tudi pred sodnijsko oblast.

629 1

Velespoštovanjem

J. Klauer.

Spominjajte se

„katoliškega sklada“

ob raznih prilikah!

Janeza Dogan-a
mizarski obrt
v Ljubljani, na Dunajski cesti šte. 15
(v Medjatovi hiši)
priporoča svojo dobro vrejeno zalogo
raznoverstnega politiranega
in likanega pohištva.
Garniture, divane, madrace od 16 gld. do
40 gld., madrace na peresih 10 gld., dratene
madrace 8 gld. 50 kr., pulte za mašne knjige itd.
Naročila se točno izvršujejo. Cenilnik z podobami
zastoj in franko. 28 (12-12)

Najnižje cene

Tovarna cerkvene oprave.
Premovana 1873, 1881.
Jožef Deiller,
tovarna cerkvene oprave in izdeloval-
nica paramentov,
Dunaj, VII., Zieglergasse 27.
Zastopnik: Frane Brückner.
Na dogovorjena naročila se izdelujejo vsi
cerkveni paramenti, kakor:
pluviali, dalmatike, velumi, stole,
baldahini, bandera itd. itd., pa tudi
cela mašna obleka v najprilnejši
obliki. 54 26-23
Cerkveni paramenti.

Podfosfornasto-kisli
apneno-železni sirup
prireja lekarničar Julij Herbabny na Dunaji.
Ta že 25 let z največjim uspehom rabljeni, od mnogih zdrav-
nikov najbolje priznani in priporočani prani sirup raztaplja
slez, upokojuje kašelj, pomanjšuje pót, daje slast
do jedi, pospešuje prebavljanje in redilnost, telo
jači in krepi. Železo, ki je v sirupu v lahko si privajajoči
obliki, je jako koristno za narejanje krvi, raztopljuje fos-
forno-apnene soli, ki so v njem, pa posebno pri slabotnih
otročih pospešuje narejanje kosti. Cena steklenice Her-
babnyjevega apneno-železnega sirupa je 1 gld. 25 kr., po pošti
20 kr. (vse an zavijanje). Polovinskih steklenic ni.)

Svarilo! Svarimo pred po-
naredbami, ki se
pojavi pod enakimi ali podob-
nimi ime ti, a so vendar posvoji
sestavi in svojem učinku
polnoma različne od našega origi-
nalnega 22 let obstoječega pod-
fosfornasto kislega apneno-
železnega sirupa. Zahteva naj
te bore vselej izrečno Herbabny-jev apneno-železni
sirup. Pazi naj se tudi na to, da je zraven stoječa
oblastveno protokollirana varstvena znamka na
vsaki steklenici in prosimo, ne dajte se zapeljati
niti z nižjo ceno, niti z družimi pretvezami, da bi
kupili kake ponaredbe! 627 20-1 97 20-20
Osrednja razpošiljalnica za provinco: na Dunaju, le-
karna „zur Barmherzigkeit“ JULIJA HERBAB-
NY-ja, Neubau, Kaiserstrasse 75. Prodajajo ga gospodje
lekarničarji: V Ljubljani J. Svoboda, Gab. Piccoli, Ubaldu pl.
Trnkóczy, W. Mayr; dalje ga prodajajo v Celju: J. Kupfer-
schmied, Baumbachovi dediči; na Reki: J. Gmeiner, G. Pro-
dam, A. Schindler, Ant. Mizsam, lekarničar, F. Prodram, M.
Mizsam, drog.; v Brezjah: A. Ruppert; na Sovodjem (Gmünd):
E. Müller; v Celovcu: P. Hauser, P. Birnbacher, J. Kom-
metter, A. Egger; v Novemestu: A. pl. Sladoviz; v St. Vidu:
A. Reichel; na Tčbiu: A. Slegl; v Trstu: E. Zanetti, A. Sut-
tina, B. Biasoletto, J. Seravalle, E. v. Leutenburg, P. Prendini,
M. Ravasini; v Beljaku: F. Sebold, dr. E. Kumpf; v Črnomlju:
J. Blažek; v Velikovi: J. Jobat; v Wolfsbergu: J. Huth.

Koverta s firmo
priporoča
Katoliška Tiskarna
po nizke ceni.

Izvrstni novi 568 16
cvček,
Prosekar, Tirolec in druga vina, bavarsko
črno pivo itd. priporoča po prav nizki ceni
Pavlinova Kranjska vinarna.
v Ljubljani, Slonove ulice 52.

Priporočen od poliklinične direktorije.
Uporablja se proti dušljivemu kašlju, bo-
lezni v grlu, v prsih in proti otročjim
bolezni.
Konjaka sladni izvleček
Neutren za prebolele.
Dobiva se v vsi boljših lekarnah in dro-
guerijah. 590 52-6
Tovarna konjak-sladnega izvlečka
v Leipniku.

Kašelj odpravite z uporabo slovečih
Kaiser-jevih 594 23-4
prsnih bonbonov
kateri najbolje učinkujejo proti kašlju, hripavosti,
prehlajenju in zasizanju in so najcenejši.
V zavitkih po 20 kr. dobivajo se v lekarni Vilj.
Mayerja „pri zlatem jellenu“ v Ljubljani, Marijin trg.

Mnogoletno, preizkušeno tešilo domače sredstvo.
137 Kwizdov fluid proti protinu 20-15
Okrepčujoč za vrtanje po dolgotrajnem tekanju.
Kwizdov fluid proti protinu
Cena 1 steklenici 1 gl.
Kwizdov fluid proti protinu
G. se dobi v 2 vseh lekarnah
127 Kwizdov fluid proti protinu. 8-7
Glavno zalogo ima Okrožna lekarna v Korneuburgu.

Visoko c. kr. naučno ministerstvo je pričetkom tekočega
šolskega leta na tukajšnji c. kr. strokovni šoli za
umetno vezenje in šivanje čipek otvorilo poseben
praktiški oddelek,
v katerem se bodo bivše učence zavoda popolnjevale v izde-
lovanju porabnih predmetov.
Zato se bodo v tem oddelku sprejemala naročila na
cerkvena in posvetna dela, a le v toliki meri, da
se doseže označeni namen. 575 3-3
Vprašanja in naročila naj se pošiljajo sedanjim voditeljem
novega oddelka, strokovni učitelji Ivani Föderli (Zvez-
darske ulice št. 1) ali pa podpisane-mu ravnateljstvu.
C. kr. ravnateljstvo obrtnih strokovnih šol
v Ljubljani, dne 4. novembra 1894.

Želodčne kapljice
koje p. n. občinstvo navadno zahteva pod imenom
Marijinceljske kapljice.
Te kapljice so zelo pro-
spešne (provzročujejo slast
do jela, razstvarjajo sliz, so
pomirjive in olajšujejo,
ustavljajo krč in krepajo
želodec); rabijo pri nape-
njanju in zapečenosti,
preobloženem želodcu z
jedili in pljčami itd.
Steklenica z rabilnim
navodom velja 20 kr.,
tucat 2 gld., 3 tucate
samo 4 gld. 80 kr.
Priporoča jih
Lekarna Trnkóczy
479 13 zraven rotovža v Ljubljani.
Pošiljajo se vsak dan po pošti proti povzetju.

Vsi stroji za kmetijstvo
vinarstvo in moštarstvo!
Mlatilnice, vitla, triere
Sisteme mline za žito
resalnice za krmo
Avtomatični
aparati proti parnošperu
tlačilnice za vino
tlačilnice za sadje
mline za sadje
predmete za klet, sesalnice za vse namene, kakor v
obse: vse stroje za kmetijstvo, vinarstvo in moštarstvo
razpoloža v najnovjših, najboljših konstrukcijah
IG. HELLER, DUNAJ
2/2 Praterstrasse Nr. 49.
Regio Dorothea kraljevi v sodnih in javnih južni sodni in
gubastijski sodni.
Najboljše pogoje! — Jamstvo. — Stroji se daje na poskušajo.
Cene so se znova znižale! Preizkušalce znane popusti!

GLAVNO SKLADIŠTE
MATTONIJEVE
GLESSHÜBLER
najčistije lužne
KISELINE
kot zdravilni vreci že stoletja znana v vseh
boleznih sapnih in prebavnih organov,
pri protinu, želodčnem in mehurjem kataru.
Izvrstna za otroke, prebolele in meje noseč
(I.) nostjo. 51 40
Najboljša dijetetična in osvežujoča pijača.
Henrik Mattoni, Karlove vari in na Dunaju.

Lekarna Trnkóczy, Dunaj, V.
Protinski cvet
ali
cvet zoper trganje.
Steklenica 50 kr., 12 steklenic 4 gld. 50 kr.
Odlično najboljšo mazilo zoper trganje po
udih, bolečine v rokah, nogah, v
križu ter v živcih, otrpnele ude in
kite itd.
Dobiva se pri 566 6
Ubaldu pl. Trnkóczyju
lekarnarju v Ljubljani.
Pošilja se z obratno pošto.
Lekarna Trnkóczy v Gradcu.

Olepšave za božično drevesce.
Franc Karol BISENIUS
sedaj na Dunaju, I., Singerstrasse 11, Mezzanin.
Telefon 4929, 615 3-2
Najnižje tovarniške cene na debelo.
Briljantni mah za božična dre-
vesca, patentovan, karton po
30 kr.
Velečastno se lesketajoči an-
gelski zvončki po 10 kr.
Velikanska novost! Zareče
in kristalne kroglice in jajca
po 12 kr. in dražje.
Ljubeznjivi Jezuščki po 22 kr.
Čudovito se sukajoče kroglice po
3 kr., plodovi po 10 kr., orehi
po 6 kr., jajca po 10 kr. in
dražje, popolnoma obвити s
srebrnimi nitkami.
Mični fantazijski obeski v jako
lepo spreminjajočih se barvah.
Narejeni so tako, da jih otroci
ne poškodujejo.
Novovrstne odsvitačje olepšave kakor angelji in zvezde
za vrh drevesca komad po 8 kr. in dražje. Plastični plavajoči
božični angelji po 15 kr. in dražje.
Ceniki tisočerihi lepih in najnovjših olepšav za božična
drevesca zastoj.
Nikjer nimam podružnice.

Primerno družinsko ali prijateljsko božično ali novoletno darilo je
mej dobrimi stvarmi najboljša:
kemično čisti higijenični
Kranjski liker
iz planinskih zelišč
J. Klauer-ja,
trgovca „pri voglu“ v Ljubljani, Pred škofijo.
Isti, specialiteta prve vrste,
je nedosežen glede dobrote in vpliva blagodejno na prebavne
organe ter oživljuje. Ne smelo bi ga pogrešati nobeno
gospodinjstvo.
Dobiva se pri izdelovalcu J. Klauer-ju, trgovcu „pri voglu“,
v vseh boljših specializiranih in trgovinah z jestvinami (delikatesami),
kakor tudi v kavarnah. 616 25-5

Sarg-ov zdravstveno oblastveno preizkušeni
(Spričevalo: Dunaj, 3. julija 1887.)
KALODONT
mного milijonkrat
preizkušen in potrjen zobozdravilstveno priporočen, je ob jednom največje
zobe čišče in ohranjuje sredstvo.
Dobiva se povsodi. 620 40-1

Surovo maslo

oziroma surovo maslo za čaj, maslo, fina smetana za kavo, sir in skute, sveže mleko se dobivajo vsak dan sveže

v prodajalnici v semeniškem posloju nasproti sadnemu trgu

Mojim veleposlanjem kupovalcem izrekan za dosežanje zaupanja svojo zahvalo ter se priporočam osebno duhovniškim gospodinjam z zagotovilo, da si bodem vedno prizadevala v vsakem oziru popolnoma zadostiti. — Z velespoštovanjem

584 8-5

Jera Lipovšek.

RUSKÉ KOSMETICKE SPECIALITY

"Grème Venus"
Prostředek k zúšlechťení pleti.
Tekutý pudr, Eugenie
Červené
tekuté líčidlo, Eugenie
Pudr, Eugenie
v bílé, růžové a krémové barvě.
Barva na vlasy
Kavkazká
essenze na kníry.

Glavno zalogo za Kranjsko

ima 622 26-2

FRAN STAMPFEL

v Ljubljani,

Kongresni trg, Tonhalle Kongresni trg.

Krasna božična, novoletna in svatbena darila;
neobhodno potrebno za vsako boljše gospodinjstvo!

Objava.

Krize v Novem Yorku in Londonu niso prizanesle evrop. ki celini in je velika tovarna za srebrno blago prisiljena, vso svojo zalogo brez vsake odškodnine delavke moči. Pooblaščen sem izvršiti to nalogo in posljem slednjemu nastopne stvari proti odškodnini gl. 6-60 in sicer:

- 6 komadov najfinjših namiznih nožev s pristno angleško ostrico;
- 6 komadov amer. patent-srebrnih vilic iz jednega komada;
- 6 kom. amer. patent-srebrn. jedilnih žlic kavinih
- 1 komad amer. patent-srebrna zajemalnica za juho;
- 1 komad amer. patent-srebrna zajemalnica za mleko;
- 2 kom. amer. patent-srebr. kuplo za jajca
- 6 kom. angl. Viktorija čašice za podklado,
- 2 komada efektnih namiznih svečnikov;
- 1 komad oedilnik za čaj;
- 1 komad najfinjša sipalnica za sladkor
- 44 komadov vkupe samo gl. 6-60.

Vseh teh 44 predmetov je poprej stalo gl. 40—ter je je moči sedaj dobiti po tej minimalni ceni gl. 6-60. Američansko patent-srebro je ven in ven bela kovina, ki obdrži bojo srebra 25 let, za kar se garantuje. V najboljši dokaz, da le-ta inzerat ne temelji na

nikakšni slepariji

zavezujem se s tem javno, vsakemu, kateremu ne bi bilo blago povšeč, povrniti brez zadržka znesek, in naj nikdo ne zamudi ugodne prilike, da si omisli to krasno garnituro, ki je posebno prikladna kot

prekrasno ženitno darilo

kakor tudi za vsako boljše gospodarstvo.

Dobiva se edino le v glavni agenturi zjedinjenih ameriških tovarn patent-srebra

A. Hirschberga

na Dunaji, II., Rembrandtstr. 19. — Telefon št. 7114.

Poslila se v provincijo proti povzetju ali če se pošlje svota naprej.

Čistilni prašek zraven 10 krajcarjev.

Pristen le z zraven natisneno varstveno znamko (zdrava kovina).

Izleček iz pohvalnih pisem.

Texing, Gor. Avstrijsko, 21. svedana 1892.

Slučajno sem videl pri Njega svetlosti grofu Wurmbrandu Vaše garniture ter se prepričal o nje lepoti in cenosti. Jožef Forst, župnik.

580 5-5

Quisca, dné 20. decembra 1893.

Vaše blagorodje!

... upam, da bodem ravno tako zadovoljen z novonaročeno garnituro, kakor sem bil lani. Z velespoštovanjem

Henrik Kodum, postajni vodja. Quisca (na Primorskem).

China Serravallo z železom

neobhodno potreben oslabelem in prebolelim

Vzbuja slast do jedi, krepi živce, čisti kri.

Srebrna svetinja: XI. zdravniški kongres v Rimu 1894,
Zlata svetinja: Mejnarodna razstava v Benetkah 1894
Zlata svetinja: Mejnarodna razstava v Kielu 1894,
Zlata svetinja: Mejnarodna razstava v Amsterdamu.

Jako ga priporočajo zdravniške avtoritete, kakor dvorni svetnik profesor dr. baron Krafft-Ebing, profesor dr. vitez Mosetig-Moorhof, profesor dr. Schauta, prof. dr. Monti, profesor dr. Neusser, primarij dr. vitez Nicolich itd.

To odlično zdravilno, okrepčevalno sredstvo zaradi dobrega okusa jako radi uživajo otroci in ženske.

Prodaja se v steklenicah po pol litra in po litru v lekarnah.

Lekarna Serravallo v Trstu.

578 30-10

Razpošiljalnica zdravil na debelo. Ustanovljena 1848.

Glavno zalogo v Ljubljani ima: **Lekarna Piccoli** na Dunajski cesti, nadalje tudi **Mayr** in **Grečelj**.

Obrtniki in trgovci,

375 26-23

člani konservativnega obrtnega društva v Ljubljani,*)

priporočeni osobito cenj. naročnikom z dežele:

*) Oni obrtniki, člani konserv. obrtnega društva, kateri želé mej to naznamilo vvrščeni biti, zglasé naj se pri upravnistvu „Slovenca“.

Belec Anton klepar v Šent-Vidu pri Ljubljani.	Hinterlechner Karol čevljar v Ljubljani, Francovo nabrežje 23.	Schmelzer Bertr. stolar v Ljubljani, ob St. Jakobskem mestu.
Blaznik L. v Ljubljani, Stari Trg št. 12. Zaloga najraznovrstnejšega galanterijskega blaga.	Jager Janez mesar v Ljubljani, v mestni kolibi p. mes. mestu.	Šega Jakob jermesar v Ljubljani, Poljanska cesta.
Bončar France pleskar v Ljubljani, Rimska cesta.	Kovač France čevljar v Ljubljani, Sv. Petra cesta.	Šerik Ivan krojač v Ljubljani, Sv. Petra cesta.
Boucon Andrej stolar v Ljubljani, Dunajska cesta št. 7. priporoča največje svoje zalogo najraznovrstnejših stolov natančno in trajno iz najboljši tvarine izdelanih.	Kozak Josip mesar v Ljubljani, Semeniško poslopje.	Škrabec M. klepar v Ljubljani, Kongresni trg
Breskvar France preje L. Šverljuga knjigovez, v Ljubljani, Stolno župnišče.	Kregar Ivan pasar in srebrar v Ljubljani, Poljanska cesta št. 8. opozarja pred. duhovščino in cerkv. predstojništva na izvrstno urejeno delalnico, v kateri izdeljuje vsakovrstno cerkveno posodo in orodje iz najzanesljivejši kovine, zlata in srebra po najnižji ceni.	Šturm Franc krojač v Ljubljani, na Bregu šte. 14.
Čamernik Ignacij kamnosek v Ljubljani, Poljske ulice št. 49.	Matkovič Dragotin brivec v Ljubljani, Pred škofijo.	Tomc France pozlatar v Ljubljani, Streliške ulice
Černe Jožef urar v Ljubljani, Sv. Petra cesta 2.	Maté Avgust čevljarski mojster v Ljubljani, Sv. Petra cesta 2.	Tomšič Luka vrtnar v Ljubljani, Poljanske ulice
Čermelj Jernej trgovina z južnim sadjem i zelenjadjo v Ljubljani, Semeniško poslopje.	Mihelič M. ščetar in zaloga krtač v Ljubljani Florjanske ulice št. 40. Šelenburgove ulice.	Uran & Večaj pečarja v Ljubljani, Igriške ulice.
Dolenec Oroslav svečar v Ljubljani, Gledališke ulice priporoča pristne čebelno - voščene sveče voščene svitke in med. Zaloga pristnega brinja in brinjevoa. Vse po najnižji ceni.	Ozelj Gabrijel tapetnik v Ljubljani, Tržaška cesta.	Velkavrh Fr. jermesar v Ljubljani, Sv. Petra cesta.
Dostal Karol tapetnik v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 31.	Paušner Franc krojač, v Ljubljani, Valvazorjev trg 4 (poleg okrajnega glavarstva).	Vilhar L. urar, v Ljubljani, Vodnikove ulice (poleg Katol. Tiskarne).
Brata Eberl silkarja napisov, stavbinska in pohištvena pleskarja, tovarna za oljate barve, lak in pokost, Ljubljana, Franciškanske nlice št. 4. P. n. občinstvo opozarja posebno na izdelke, katere sva razstavila na obrtnijski razstavi v deželnem mu- zeji „Kudolinum“.	Pauer Friderik pekár v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 50.	Virk Sebastijan čevljar v Ljubljani, Sv. Petra cesta.
Erjavec Alojzij, (preje Zor) čevljar, v Ljubljani, Čevljarske ulice 3.	Perko Franc sobil silkar v Ljubljani, Florjanske ulice.	Zorman Alojzij mokar v Ljubljani, Florjanske ulice.
Fajdiga Filip mizar v Ljubljani, Slonove ulice.	Petrič Fr. trgovina z manufakturnim blagom v Ljubljani, Špitalske ulice.	Zalaznik Jakob slačičarski in pekovski mojster v Ljubljani, Stari Trg šte. 21, priporoča štirikrat na dan sveže, ukusno, zdravo in slastno slačičarsko in pekarsko pecivo.
Fajdiga Ivan mokar v Ljubljani, Križevniški trg, blizna na Vrhnikl priporoča in ima vedno v zalogi vsakovrstno moko in otrobo po prav nizki ceni.	Plehan Valentin izdelovatelj voščenihi sveč in leetar v Ljubljani, sv. Petra cesta.	Zadnikar Henrik pasár in srebrar v Ljubljani, Sv. Petra cesta 17. izdeluje iz najboljši tvarine najraznovrstnejšo cerkveno posodo in orodje po najnižji ceni. Popravi in prenovi stare predmete.
	Rebek Josip ključar v Ljubljani, Francovo nabrežje, zaloga ključov iz aluminija vseh elektrotehničnih priprav hišnih telegrafov itd.	Ignacij Žargi v Ljubljani, Sv. Petra cesta 4. Trgovina z manufakturnim in drobnim blagom. Zaloga najnovejših kravati, različnega perila, zimskega blaga itd. Velika zaloga nagrobnih vencev in šop- kov. Zaloga vseh potrebnih za krojače in šivilje.
	Sever Primož mizar za hišno opravo v Ljubljani, Gradaške ulice št. 22.	

Potom minuendne dražbe oddala se bo

zgradba župnijskega gospodarskega poslopja

t. j. hlevov in svinjakov, v Št. Rupertu dne 13. decembra t. l. dopoldne ob 10. uri v župnijskem dvorcu, kjer leže tudi dotični načrti, proračun in stavbeni pogoji na razgled in kjer bo treba tudi 355 gld. jamčevine vložiti.

Stroški proračuneni so na 3550 gld. in sicer:

za tesarsko delo	1142 gld. 98 kr.
za zidarsko delo	1112 " 28 "
za mizarsko in ključavničarsko delo	205 " 50 "
za druga popravila	1089 " 24 "

Št. Rupert, dne 22. novembra 1894.

Stavbeni odbor.

Odlikovana zaradi njenih zdravilnih lastnosti in mnogovrstnih slučajev, v katerih izvrstno vpliva, s častno diplomom in zlato svetinjo na zdravilstvenih razstavah v Londonu, Parizu in Genfu.

Tinktura za želodec

lekarnarja Piccolija v Ljubljani

je izborno sredstvo, katero krepča in zdravi želodec ter pospešuje prebavljanje in deluje, da se telo odprè.

To tinkturo za želodec razpošilja izdelovatelj lekarnar Piccoli v Ljubljani proti povzetju. Zaboje po 12 steklenic velja gld. 1-36, po 55 steklenic gld. 5-26 (zaboje tehta 5 kgr.). Poštnino plača vselej naročnik. — Steklenica velja 10 kr. 617 50-2

Anton Presker
v Ljubljani, Sv. Petra cesta 16,
priporoča se prečast. duhovščini
v izdelovanje vsakovrstne duhovniško-
civilne in duhovniške obleke,
kožuhovnatih žakljev za ogrevanje nog.
V zalogi ima tudi
**storjeno obleko za gospode
in dečke**
zimske suknje, nepremočne havelocke, men-
šičke, ženske plašče, jope po najnovejšem kroju
izvršene, popotne kožuhe, kratke kožuhe itd.
v veliki izbiri. 606 8-4
Vse po nizki ceni.
Naročila na izdelovanje oblek po meri izvršujejo
se točno po poljubnem kroju. Za dobro blago jamči.

VII. zvezek

Andrej Kalan:

POVESTI

je izšel ter se dobiva komad po 20 kr., po pošti 23 kr., v Katoliški Bukvarni in Katoliški Tiskarni v Ljubljani.

Dobé se še II., III., IV., V. in VI. zvezek.

Najboljši in najcenejši vir nakupovanja

kmetijskih strojev in orodja
Strojev za vinarstvo
vsakovrstnih sesalk
pralnih strojev
ovijalnikov, zračnalnikov
perila
patentovanih mlinov
za domačo uporabo,

239 na vitle, vodno ali parno gonilo itd. je pri (52-34)

Augustu Kolb, tovarna strojev
Dunaj, II., Pasettistrasse 29-31.
Prijazna poštna postrežba. — Ugodni plačilni pogoji. — Jamčenje.
Ilustrovani ceniki zastoj in franko.
Iščem prekupevalce in poštene zastopnike.

Primerna priložnostna darila!

Friderik Hoffmann,
urar, 447 10-8
na Dunajski cesti v Ljubljani,
priporoča svojo
zalogo vseh vrst
žepnih ur
v zlatu, srebru, tuli, jeklu in niklu
ravno tako tudi
**nihalnih, stenskih
in budilnih ur**
in le dobre do najfinejši kakovosti po najnižjih cenah.
Specijalitete in novosti žepnih, nihalnih, stenskih in budilnih ur so vedno v zalogi.
Poprave se dobro in solidno izvršujejo.

Znižane cene!

ANDR. DRUŠKOVIC
trgovec z železnino v Ljubljani, Mestni trg št. 9 in 10
prodaja kakor bi bila

„razprodaja“

vse potrebno za stavbe, kakor cement, traverze, železniške šine za oboke, kovanja za okna in vrata, lopate, krampe, štorje itd. itd., vsakovrstno kuhinjsko orodje, poljedelska orodja, posebno v veliki izbiri
drevesa (pluge)
štedilna ognjišča in njih posamezne dele, pozlačene nagrobne križe in sploh vse v njegovo stroko spadajoče.

Posebno pa opozarjam gg. krčmarje na svojo veliko zalogo vsakovrstnih ledenic (Eiskasten) za pivo in jedila in gg. posestnike žag na izborne vodne žage in pile, za kojih jakost se jamči.
Zunanja naročila se takoj in vestno izvrše. Kar bi ne ugajalo, se radovoljno zamenja stotako se kupljeno blago radovoljno pošilja na dom ali na napovedani kraj.
Ceniki pošiljajo se na zahtevanje brezplačno in franko. 159 42

Kovači! Tu kupujete železo najceneje, pri poštenu vagi in prijazni postrežbi. Poskusite, in se bodele prepričali!

CARBOLINEUM!

Rojansko posojilno in konsumno društvo

vpisana zadruga z omejenim poročtvom

v Rojanu pri Trstu

prilaga čast. duhovščini in drugim rodoljubom na deželi svojo bogato preskrbljeno

prodajalnico in zalogo jestvin

v Trstu, Via Belvedere št. 3,

kjer se prodaja vsakovrstno kolonijalno blago najboljše vrste in po ugodnih cenah. — Razpoložljiva se po pošti in s tovrstnim vlakom. Ceniki na zahtevanje franko.

Tudi pošilja raznovrstna

okoličanska, istrska in laška vina

v sodčkih po 28 litrov in več.

Čast. duhovščini, trgovci in drugi rodoljubi na deželi naj se blagovolje pre- pričati sami ter podpirati s svojimi naročili edino slovensko narodno podjetje v Trstu.

Društveno predstojništvo.

562 6

Uzoreci so na razpolaganje.

Josip Černe,

urav v Ljubljani.

Sv. Petra cesta št. 2

prilaga častiti duhovščini in slavnemu občinstvu svojo veliko zalogo zlatih, srebrnih, tula- in raznih

žepnih ur

iz najimennitnejših tvornic, kakor: Longines ad Francillon v Švici, Schaffhausen, Glashütte i. dr. Dalje koledarske ure z in brez luninih spremenov, du- najške ure z nihalom, budilnice in vsakovrstne ure za domačo rabo. Poprave izvršuje točno in po primerani ceni. 500 20-13

Za vojake in dijake znižana cena.

Zaloga in zavod za izvršitev obleke za prečast. duhovščino

„pri rudečem križu“

623 52-51

Viljema Skarda

IV., Waltergasse 1, Dunaj, IV., Favoritenstrasse 28

prilaga za zimo 1894/95:

Gorko zimsko obleko

kot: Havelok, zimske suknje, vsakovrstne kožuhe za potovanje in mestno uporabo, duhov- niške suknje, zimske hlače, talare, in reve- rende.

Liturgično opravo

natančno po cerkvenih predpisih izvršeno:

birete, kolarje, napra- nice, vsakovrstne du- hovniške čepice.

Paramente preskrbuje po najnižji ceni.

Izvršuje se točno, iz naj- boljšega, trpežnega blaga, natančno izdelano; nuga- jajoče vzame se nazaj.

Plačuje se tudi na obroke. — Blago po meri je na razpolago. Ceniki in vzorci na zahtevo brezplačno.

Pod Trančo št. 1

J. SOKLIČ

Gledal, ulice št. 6

v Ljubljani

prilaga osobito prečast. duhovščini in sl. občinstvu v mestih in na deželi izborna svojo zalogo

cilindrov, mehkih in trdih klobukov 126 52-12

tuistiških klobukov, čepic

tuistiška zaloga
ločnatih klobukov c. kr. deonih
založnikov A. J. Pichler v Gradi.

po raznovrstnih kakovosti blaga primerno nizkih cenah

Katoliška tiskarna
vizitnice
po nizki ceni.

Najstarejša, najzanesljivejša domača iz- delovalnica in prodajalnica

pristnih

čebelno-voščenenih sveč

je trdka

Fr. Šupevc

v Ljubljani, v Slonovi ulici.

Ustanovljena je bila pred

60 leti.

Prečastita duhovščina blagovoli naj se z naročili o priliki velicih božičnih praznikov obratovati naravnost na označeno trdka, katera bode postregla z najboljšim blagom.

V zalogi so tudi voščeni zvitki, najrazličnejše svečice za božična drevesca in okraski.

628 6-1

Ne kupujte

malovrednih urarskih izdelkov pri tujih trdkah, ako se hočete iz- ogniti takojšnjim dragim popravi- lom! Komur je na tem, da kupi zanesljivo in natančno kažočo

nikelnato, srebrno ali zlato

žepno uro z verižico

naj naroči pri domači trdki

FR. ČUDEN

v Ljubljani, Mestni trg (nasproti rotovžu)

kateri garantira za dobro blago leto dnij in kateri ima v zalogi tudi budil- nice, stenske ure itd. itd.

Izborna zaloga

veržic, uhanov, prstanov, naprsnih igel, okraskov, zapestnic itd.

Ceniki s podobami so franko na razpolago. 158 39

Dunajska borza.

Dne 7. decembra.

Skupni državni dolg v notah	100 gld. 05 kr.
Skupni državni dolg v srebru	100
Avstrijska zlata renta 4%	124 15
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	99 95
Ogerska zlata renta 4%	123 85
Ogerska krona renta 4%, 200 kron	97 95
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1047
Kreditne delnice, 160 gld.	396 80
London vista	124 60
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	61
20 mark	12 20
20 frankov (napoleonador)	9 91
Italijanski bankovci	43 35
C. kr. cekini	5 87

Dne 6. decembra.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	150 gld. 25 kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	162 75
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	196 50
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99
Tisine srečke 4%, 100 gld.	142 75
Dunavske vravnave srečke 5%	133
Dunavsko vranavno posojilo l. 1878	107 50
Posojilo goriškega mesta	111 25
4% kranjsko deželno posojilo	67
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	98 70
Priporitne obveznice državne železnice	222
južne železnice 3%	167 10
južne železnice 5%	130
dolenjskih železnice 4%	98 50

Kreditne srečke, 100 gld.	198 gld. 75 kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	146
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	17 90
Rudolfove srečke, 10 gld.	23 50
Salmove srečke, 40 gld.	70 70
St. Genois srečke, 40 gld.	71
Waldsteinove srečke, 20 gld.	50
Ljubljanske srečke	25 75
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	180
Akcije Ferdinandove sev. železn., 1000 gl. st. v.	3495
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	538
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	109
Dunajskih lokal. železnice delniška družba	72
Montanska družba avstr. plan.	104 20
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	167
Papirnih rubljev 100	132

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanje za zgube pri žrebanjih, pri izrebanju najmanjšega dobitka. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“

Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti.

naloženih glavnice.